

„Esztétikus környezetben élni és nevelni.”

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény OM - azonosítója: 034693	Készítette: Óvodavezető Ph.
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestület elfogadás határozatszáma: 1/2019.(02.18.) Nevelőtestület nevében Szakmai munkaközösség nevében Gyulai Istvánné védőnő	Véleménynyilvánítók: Szülők Szervezete nevében Alkalmazotti közösség nevében Óvodapszichológus
<p style="text-align: center;">Intézményvezetői nyilatkozat</p> <p style="text-align: center;">Az intézmény felelős vezetőjeként Béres Zoltánné nyilatkozom, hogy a Kispesti Hársfa Óvoda (1191 Budapest, Eötvös u. 9.) Pedagógiai Programja érvénybelépésével a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség nem hárul.</p> <p>..... óvodavezető</p> <p>..... fenntartó nevében egyetértését megadta</p>	
Hatályos: a kihirdetés napjától 2019.02.18.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: az óvoda honlapján: http://harsfa.kispest.hu	
Verziószám: 1/2019	Készült: 1 eredeti példány Iktatószám: V- 94/2019.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2.
1. Bevezető	3.
2. Az intézmény adatai	4.
3. A program elkészítésének jogszabályi háttere	6.
4. Gyermekkép- óvodakép	7.
5. Az óvodai nevelés feladatai	8.
5.1.Általános feladatok	8.
5.1.1.Egészséges életmódra nevelés alakítása, egészség nevelési program	8.
5.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	14.
5.1.3.Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	15.
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	17.
6.1. Személyi és tárgyi feltételek	17.
6.2.Az óvodai élet megszervezése	17.
6.3.Az óvoda kapcsolatai	20.
7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	23.
7.1.Játék	23.
7.2.Verselés, mesélés	24.
7.3.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	25.
7.4.Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	26.
7.5.Mozgás	28.
7.6.Külső világ tevékeny megismerése	30.
7.7.Munka jellegű tevékenységek	33.
7.8.Tevékenységben megvalósuló tanulás	35.
8. Inkluzív pedagógia – Integráció a sajátosságok megőrzésével	37.
8.1.Esélyegyenlőség	37.
8.1.1.Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek	38.
8.1.2.Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének segítése	38.
8.1.2.1.Sajátos nevelési igényű gyermekek	38.
8.1.2.2.Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek	40.
8.1.2.3.Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek ellátása	41.
8.1.2.4. Tehetségígéretesek gondozása	44.
8.2.Gyermekevédelem	45.
Legitimációs záradék	
Érvényességi rendelkezés	
Szülői Szervezet véleménye	
Jegyzőkönyv	

1.Bevezető

A magyar óvodapedagógia dicső múlttal, tartalmas jelennel és célzatos jövővel rendelkezik. Mi pedagógusok lelkiismeretes és tudatos munkával álltunk és állunk ki munkánk egyetlen értelméért a GYERMEKÉRT.

Az ő felcseperedésük, sokoldalú harmonikus fejlesztésük adja a jövő nemzedékét, alapozza meg az elkövetkezendő társadalmat, világot!

Az oktatásban végbement váltás nagy lehetőséget, pozitív értelemben vett szabadságot biztosít az eredményes neveléshez.

Törekednünk kell e pedagógiai szabadság kihasználására, az adott lehetőségek maximális megvalósítására, a ránk bízott 3-8 éves korosztály érdekében.

Az egészséges életmódra és a környezet megismerésére nevelés területeit óvodánk sajátos arculataként választottuk.

Programunk e szellemiséget és az ezt megvalósító munkát kívánja folytatni, tudatosabbá tenni.

Célunk a már jól bevált gyakorlat folytatása, a megszerzett értékek, „kincsek” megőrzése, a sajátos nevelési igényű gyermekek számára az integrált és szegregált nevelés lehetőségének biztosítása.

Óvodánk a köznevelési törvény érvényes jogszabályai alapján működik.

A szülők és pedagógusok és segítő szakemberek „nevelőtársi” kapcsolata megfelelő alapot teremt a folyamatos és szoros együttműködésre.

Közös munkával lehet csak nagy dolgokat elérni – ez a gondolat motivál bennünket a célok elérésében, munkánk folytatásában!

Nevelőmunkánkhoz adjon hitet és erőt Varga Domokos néhány sora:

***„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét,
szaporítja tapasztalatait.***

Ő azt hiszi, csak játszik!

De mi már tudjuk mire megy a játék.

Arra, hogy a világban otthonosan mozgó,

Eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

Béres Zoltánné
óvodavezető

2. Az intézmény adatai

Az intézmény jellemző adatai

A költségvetési szerv hivatalos neve: Kispesti Hársfa Óvoda

A költségvetési szerv OM azonosítója: 034693

A költségvetési szerv hivatalos elérhetősége: 1191 Budapest, Eötvös u. 9. sz.

Tel/fax: 06 1 357 41 55

E-mail cím: harsfa@ovoda.kispest.hu

Web cím: <http://harsfa.kispest.hu>

Az óvoda fenntartója: Budapest Főváros a XIX. ker. Kispest Önkormányzatának képviselőtestülete.

A költségvetési szerv alapító okiratára vonatkozó adatok:

Alapító okirat kelte: 2017. június 14.

Határozat száma: 153/2017./1-E.

Engedélyező szerv neve: Budapest Főváros a XIX. ker. Kispest Önkormányzat

Óvodánk férőhelyeinek száma: 145 fő

Óvodánk csoportjainak száma: 6

Az intézmény tevékenységei:

- Óvodai nevelés, ellátás
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása
 - Szegregált nevelés szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:
 - A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási-, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermekek nevelése -10fő-az óvoda egy csoportjában
 - Integrált nevelés szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján
 - Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integráltan nevelhető.
 - Beszédfogyatékos gyermekek ellátása
 - Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási magatartási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat.

Pedagógiai szakmai szolgáltatások

Óvodai nevelés, ellátás működési feladatai

Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben

Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

Nevelés és fejlesztés nyelve: magyar

A pedagógiai programot készítette: Kispesti Hársfa Óvoda nevelőtestülete
Jóváhagyta: Béres Zoltánné – óvodavezető

Intézmény alapítványa:

Alapítvány hivatalos elnevezése: „Szebb környezetben az egészséges gyermekekért”

Alapítvány székhelye: 1191 Budapest, Eötvös u. 9.

Alapítvány adószáma: 18072347-1-43

Nyitva tartás: 6 órától 18 óráig.

3. A program elkészítésének jogszabályi háttere

Törvények

A Kormány Nemzeti Együttműködés Programja (2010.05.22.)

2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről

1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról¹

2003. évi CXCV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

2017. évi XCIV. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról

Rendeletek

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve kiadásáról

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve kiadásáról

48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

1993. évi LXXIX. tv. a Köznevelésről, és annak módosításai.

Kt. 47. § Az óvodai nevelési program tartalmazza.

Kt. 103.§(2) a, b, Kt. 121.§29. bekezdésének b) pontja a feladatellátásról.

137/1996. (VIII. 28.) MKM rendelet Óvodai nevelés országos alapprogramja

Az ENSZ Gyermek Jogairól szóló Egyezménye.

2008. évi XXXI. tv. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

255/2009.(XI. 20.) Korm. rendelet 21.§.

11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről.

1992. Évi, többször módosított XXXIII. tv. A közalkalmazottak jogállásáról szóló tv. Végrehajtásáról a köznevelési intézményekben.

2/2005 (III.1.) OM rendelet. Az alapító okiratban meghatározott SNI gyermekek integrált feladatellátását a

22/2013. (III. 22.) EMMI rendelet egyes közhasznú tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról.

20/2016. (VIII. 24.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VII. 31.) EMMI rendelet módosításáról szóló rendelet.

4. Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Minden gyermek életkoronként és egyénenként más ütemben fejlődik, eltérő testi és lelki szükségletei vannak

A személyiség szabad kibontakozását az őt körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésbe részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmilyen előítélet kibontakozásának.

Tiszteletben tarjuk a ránk bízott gyerekek önállóságát, életformáját, jogait a játékhoz, mozgáshoz és az egészséges környezethez. A gyermekek személyiségét önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléljük.

Óvodakép

Az óvoda az a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, amely még a leghatékonyabban képes formálni a gyermekek személyiségét. A fejlődés folyamatában az önkibontakozás feltételeinek megteremtésével, nyugodt légkör kialakításával, az óvodapedagógus tervszerű, tudatos irányításával, a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaihoz mért cselekvésre készítők motivációval segítjük gyermekeink kibontakozását a következő életszakaszra való átlépés belső pszichikus feltételeit.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az eltérő életmódban élő gyerekek eltérő, különböző szokásokkal rendelkeznek.

Fontos számunkra, hogy a szülő és a pedagógus együtt fáradozzon a gyermekek tudatos fejlesztésén. Arra törekszünk, hogy megtanulják egymás tiszteletét, a „másság” elfogadását, az értékek megbecsülését és a közös érdekekért való tevékenykedést.

Nevelőközösségünk környezeti szemlélete, humánus felfogása és pozitív környezetpedagógiánk segítik elő a nevelés hatékonyságát.

Az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodás gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

5.Az óvodai nevelés feladatai

5.1.Általános feladatok

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösség nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.1.1.. Az egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program

Az óvodai nevelés során az egészséges életmód alakítása azt jelenti, hogy kialakul a kisgyermek **igénye** a személyi és környezeti higiéniére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és a kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére, egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására, a másokon való segítségére. Mindez az egészség megvédésére történő **beállítódást** /attitűdöt/, az egészség megvédésére vonatkozó **érdeklődést**, „**érzékenységet**” jelent.

Egészségnevelési és környezeti nevelés alapelveink:

- **testi-lelki egészség elve** > távlati cél: annak tudatosítása, hogy az egészség érték, tenni kell érte
- **társas készségek fejlesztésének elve** >távlati cél: gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre készítő érzelmek kialakítása
- **rendszerszemléletre nevelés elve** >távlati cél: képessé tenni a gyermekeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és azok közötti összefüggéseket, keressenek megoldást azokra
- **a természet és a társadalom harmóniájának elve** > távlati cél: a természet, az épített és társadalmi környezet harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszer / értelmi, érzelmi, erkölcsi, esztétikai/ megalapozása
- **fenntarthatóság elve** > távlati cél: a jövőre, fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdök, a szűkebb és tágabb környezetére felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformák kialakítása
- **hitelesség elve** > célunk és feladatunk: az intézmény minden dolgozója személyes magatartásával törekedjen a komplex testi – lelki – szociális értékek megteremtésére és védelmére.

Az óvodapedagógus feladatai

- a gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása
- a gyermek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük rendszeres kielégítése, testi képességük fejlesztése /prevenció, korrekció/ játékkal, szabad mozgással, szervezett testneveléssel, egyéb sokmozgásos tevékenységgel
- a gyermek mentálhigiéniájának megőrzése, az egészséges életmód, testápolás, kulturált étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek és a gyakori víz fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás és öltözködés, pihenés, az egészségmegőrzés, betegségmegelőzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása
- a gyermekbalesetek, sérülések megelőzése, a tilos és elvárható magatartásformák megismertetése, balesetmentes környezet biztosítása
- környezettudatos magatartás megalapozása
- Megfelelő szakemberek bevonásával – szülővel, pedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészséges életmód alakításának feltétele az **egészséges környezet biztosítása**.

A környezeti /tárgyi és személyi/ feltételek folyamatos javításával törekszünk az egészséges és biztonságos környezet megvalósítására.

A környezet megismerése során a lakóhely és környékének sajátosságait vesszük figyelembe. A természeti és társadalmi környezet témái, ezekről szerzett tapasztalatok, ismeretek, az életkor előre haladtával bővülnek és mélyülnek. Folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel tesszük lehetővé a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel a közvetlen környezetüket, ösztönözzük őket tapasztalataik megfogalmazására, véleményalkotásra. A lehetőségekhez mérten, amit csak lehet, a helyszínen, a természetben, élőben figyeltetünk és tapasztaltatunk meg a gyermekekkel. A tapasztalatszerzések során gyakorlási lehetőséget biztosítunk a kommunikáció, az érzelmek feldolgozása, az alkalmazkodás, a problémamegoldás, a véleményalkotás, az önértékelés terén.

2015-ben óvodánk elnyerte az „Örökös Zöld Óvoda” címet.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink vigyék haza az óvodában kialakított környezetbarát szokásokat.

Hangsúlyozzuk a fenntarthatóságot, különös tekintettel az óvodánkban megvalósítható tevékenységeken keresztül:

- szelektív hulladékgyűjtés
- komposztálás
- természetsarok kialakítása és gondozása minden csoportban
- kertgondozás
- udvarunk állatvilágának megfigyelése, védelme

2017-ben kiérdemeltük a „Madarbarát Óvodai” címet

Tagjai lettünk a Magyar Madártani Egyesületnek. Udvarunkat igyekszünk madárbaráttá tenni megfelelő növényzettel és felszerelésekkel (madáretetők, madáritatók, madárodúk, sün-házikó). Szeretnénk minél szélesebb körben megismertetni gyermekeinkkel a madarak életét, szükségleteit, hasznát.

Az élőhelyeket folyamatosan bővítjük, ezzel elősegítve a tapasztalat szerzési lehetőségek tárházát, az állatok védelmének, elfogadásának fontosságát.

Lehetőséget biztosítunk a Madarász ovi keretein belül terepi bemutatókra, madárgyűrzéseken történő részvételre.

Kiemelt zöld ünnepek az óvodában:

Állatok világnapja:	Október 04.
Víz világnapja:	Március 22.
Föld napja:	Április 22..
Madarak és fák napja:	Május 10.

Az egészségmegőrzés területei

Egészséges táplálkozás:

- A gyermekek fejlődésének érdekében igényük szerint nagy figyelmet fordítunk a **korszerű táplálkozásra**, az étkezési ritmus, a kulturált étkezés szokásainak kialakítására, erősítésére.
- Ösztönözzük a gyermekeket a zöldségfélék, gyümölcsök megkóstolására, megszerettetésére, gyümölcsnaptár beiktatásával formáljuk a szülők és gyermekek szemléletét.
- Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket az óvodai étrendről.
- Az ízlésesen terített asztal látványa fokozza az étvágyat, egyúttal igényességre, kulturált viselkedésre készítet. Ennek érdekében biztosítjuk a kulturált étkezés, az ízléses terítés feltételeit. Az előkészületekbe bevonjuk a gyermekeket önkiszolgálás, illetve naposok részvételével.
- A gyermekek szükségleteinek megfelelően egész nap biztosítjuk a folyadékot.
- A vallási, valamint egyéb okból (érzékenység) eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk, az ételallergiás gyermekek számára a konyha megfelelő étkeztetést biztosít.

Az egészséges életmód szokásainak kialakításában fontos szerepet kap a helyes táplálkozás és az étkezés körülményeinek, esztétikumának, nyugalmának biztosítása.

Törekszünk arra, hogy mindig tiszta, vasalt, finom színekben pompázó asztalterítők, minőségi, esztétikus étkező edények, szalvéták mind tovább fokozzák az étkezés pozitív hatását és nevelő értékét. Az étkezés közbeni halk beszélgetés elsajátítása tovább fokozza az egész tevékenységhez kapcsolódó pozitív hatásokat.

A gyermek nem megérti, hanem megérzi ennek jótékony hatását és megőrzi magában későbbi életében is.

Mozgás

A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelés terén. A sokféle mozgáslehetőség kedvezően befolyásolja az egész szervezet működését.

- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, testi képességük, harmonikus mozgásuk fejlesztése a **heti egy kötelező testnevelés foglalkozással, a mindennapi mozgással**, a szervezett sétákkal, illetve minél hosszabb ideig tartó udvari játékkal valósul meg.
- A hidegebb évszakokban a mozgást a tornateremben vagy csoportszobában szervezzük, nyári időszakban és jó idő esetén egész napos levegőn való tartózkodás a jellemző, figyelembe véve a hőségriasztás előírásait. Óvodánk udvara a gyermekek tevékenységének sokféleségét szolgálja.
- A tevékenységek megszervezésénél kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek testi épiségének megóvására, a balesetek elkerülésére, elhárítására.
- A mozgáshoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakulását.

Személyi higiéné

- A gyermekek szükségleteik önálló kielégítésére fokozatosan válnak képessé. A higiénés teendők végrehajtásához szeretetteljes, nyugodt, derűs légkört biztosítunk, figyelembe véve a gyermekek egyéni szükségleteit, életkori sajátosságait, otthoni szokásait.

- Az önállóságot a fokozatosság és az egyéni bánásmód elvének megfelelően a bemutatás, gyakoroltatás, segítségnyújtás, ellenőrzés és értékelés módszereivel érjük el.
- A gyermekek tevékenységeit úgy szervezzük, hogy érvényesüljön a folyamatosság, és a várakozási idő a lehető legkevesebb legyen.

Testápolás

A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. A napirend keretein belül elegendő figyelmet és időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempóban történő elsajátítására.

Minden gyermekkel megismertetjük az óvodánkban használt tisztasági eszközöket, azok használati módját. Tisztálkodási eszközeit jellel ellátva, megfelelő magasságban helyezük el.

Mosakodás, kéztörlés, fogmosás, fésűlködés, WC használatánál biztosítjuk a felnőtt jelenlétét mindaddig, míg nem biztosak a szükséges szokások sorrendjében és igény van rá.

Megismertetjük a helyes fogápolás módját, a fogápolási eszközök állapotát, tisztaságát folyamatosan ellenőrizzük, szükség esetén cseréjét jelezzük a szülők felé.

A gyermekeket szükségleteik jelzésére és azok bármikor történő kielégítésére szoktatjuk.

Öltözködés

Az időjárásnak megfelelő réteges öltözködés hozzájárul a gyermekek egészségének megőrzéséhez, valamint fejlesztheti a gyermekek ízlését, önállóságát is. Az önállóságuk fejlődését elősegítjük a sorrendiség és a szükséges technikák gyakoroltatásával.

A csoportban váltócipőt használunk. A gyermekek ruháját jellel ellátott öltözőszekrényben tároljuk. Ehhez a szülők együttműködését is igényeljük: felhívjuk figyelmüket a megfelelő minőségű és mennyiségű váltóruha illetve váltócipő meglétére, tárolására.

Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus valamint az ő munkáját segítő (pedagógiai asszisztens, dajka) példáját, megjelenését.

Pihenés

Az ebéd utáni nyugodt pihenéshez szükséges feltételeket – alvás előtti szellőztetés, mesélés, éneklés, dúdolás, zenehallgatás – biztosítjuk. Az egészséges környezet megteremtését szolgálja a csoportszobákban elhelyezett levegőtisztító berendezés is. A pihenés időtartamát a csoport igényeihez igazítjuk, az eltérő alvásigényeket figyelembe vesszük. A gyermekekhez érzelmileg közelálló tárgyakat (párna, takaró), (puha, nem balesetveszélyes) játékokat alváshoz behozhatják.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermekeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda dolgozói mintát jelentenek a gyermekek számára, éppen ezért nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.

Így a **dohányzás megelőzésében** és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és a technikai személyzetnek.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- **Szabad beszélgetések** kezdeményezője lehet az óvodapedagógus vagy a gyermek. Témái lehetnek:
 - Kirándulási élmények feldolgozása> füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, sok mozgás

- Falusi, városi élmények megbeszélése> utcai forgalom, levegőszennyezés, utcai porképződés, állattartással járó szagok
- Élmények, beszámolók a dohányfüstös helyiségekről> családban, lakásban dohányzók dohányzási szokásai, füstmérgezéses balesetek, vendégségben tapasztalt dohányzás
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól> károsítja: a tüdőt, az idegrendszert, a gyomor- és szív munkáját, másokat is károsít; hogyan védekezhetünk ellen (szabad levegőn tartózkodás, szellőztetés)
- Beszélgetés arról, milyen lesz, ha nagy lesz> megelőzés (nem kezdem el a dohányzást!)
- **Mesélés:** olyan mesék megismerése, amelyekben a helyes magatartás „pozitív” élményei jelennek meg.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Az óvoda, mint nevelési intézmény, közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermekek szüleit minden nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy mikor és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan „érzékeny”. Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos **testvérbántalmazás**, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére a szülőknek is felhívjuk a figyelmét ennek elkerülésére, valamint az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédésére is.

Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Mottónk: „**Érezd magad jól, de légy biztonságban!**”

Az óvodáskorú gyermeknek – életkori sajátosságai miatt – még nincs veszélyérzete, ezért az óvodapedagógus feladata a gyermek testi épségének megőrzése, illetve figyelmének ráirányítása a környezeti veszélyekre.

Minden nevelési év elején nagyon fontos az óvodai csoportszoba, öltöző, mosdó áttekintése baleset megelőzés szempontjából.

Minden csoportban a csoportnapló tartalmazza a baleset megelőzés szabályait és azok betartása, betartatása mindenkre nézve kötelező. Ezeket az előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni.

A mindennapi óvodai nevelésbe igyekszünk beépíteni a baleset megelőzés elemeit:

- A gyermekek számára az ismeretlen eszközök használatát mindig bemutatjuk.
- Új játékok bevezetése során vagy olyan játékok tanítása közben, amelyek balesettel járhatnak, utalunk azok veszélyességére.
- Séta, kirándulás közben utalunk a leselkedő természeti és mesterséges veszélyekre.
- Éles, szúrós tárgyak kezelése, használata során felhívjuk a figyelmet az óvatosságra (olló, ceruza, villa, kés, stb.)
- Felhívjuk figyelmüket a veszélyhelyzetekre, a segítségkérés fontosságára.
- Beszélgetések alkalmával ráirányítjuk figyelmüket a megelőzés fontosságára

Az óvodában megbetegedett, balesetet szenvedett gyermekeket szükség esetén elkülönítjük, nyugalmát biztosítjuk, szüleit azonnal értesítjük. Lehetőségeinkhez mérten a balesetveszély elhárításáról azonnal gondoskodunk.

Óvodánk kapcsolatot tart a **Gondolkodj Egészségesen!** Alapítvánnyal.

Az alapítvány ismereteket bővítő, készségfejlesztő, oktató tevékenységével elsősorban a gyermekek és fiatalok egészségtudatos (táplálkozás, mozgás, környezettudatos élet, stb.) szemléletmódjának fejlesztéséhez kíván hozzájárulni.

Az alapítvány minden évben óvodásaink részére egészségzsákot küld, melynek tartalma évente változó: tájékoztató füzetek, tisztálkodó szerek, egészséges élelmiszerek.

Egészség hét

A helytelen táplálkozás és mozgásszegény életmód napjaink olyan egyik fő problémája, amivel az óvodában is foglalkozni kell, mert ez a gyermekekre egyre nagyobb veszélyt jelent. Az ilyen életvitel később nagyon sok egészségügyi gondhoz, társadalmi illetve szociális problémához vezethet.

Fontos célkitűzésünknek tartjuk, hogy példaértékű utat mutassunk a jövő nemzedékének a **helyes és egészséges életvitel**hez. Nem lehet elég korán kezdeni a fontos szokások kialakítását.

Az Egészség hét programunkon egy teljes héten át kínálunk fel a gyermekeknek egészséggel kapcsolatos programokat. Részt veszünk rendszeresen a kerületi egészségnap programjain.

Cél, hogy az egészségfejlesztés témakörén belül **minden terület figyelmet kapjon**. A mozgásra, az egészséges táplálkozásra, a környezetvédelemre, a megfelelő higiéniai szokásokra, illetve a lelki egészségvédelemre fókuszálva tervezzük meg a napi tevékenységeinket. Fontos, hogy a gyermekek felismerjék ennek a fontosságát, tegyenek is azért, hogy egészségesek és energikusak legyenek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A testápolási teendőket a szokásoknak megfelelően, önállóan, felszólítás nélkül végzik.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, óvják, rendben tartják és helyére teszik.
- Esztétikusan terítenek, kulturáltan étkeznek, viselkednek.
- Készség szintjén kiszolgálják magukat, ismerik az eszközök rendeltetésszerű használatát.
- Teljesen önállóan öltözködnek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipzárt felhúzzák, cipőjüket befűzik, a bekötés technikája kialakulóban van.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra teszik.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, rendezettségére.

- Megismerik saját igényeiknek, képességeiknek korlátait, fejlődnek személyiségvonásaik (önfegyelem, kitartás, tolerancia).
- Vigyáznak maguk és társaik testi épségére, igyekeznek elkerülni a megismert veszélyforrásokat.
- Ismerik az egészségmegőrzés alapjait.
- Az egészség, mint érték, beépül a személyiségükbe.

5.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk:

- Gyermekeink személyiségének kibontakoztatása, társadalmi fejlődésük megalapozása, szokásrendszerek-és értékalapok kialakulásával.
- Az óvodai közösségben való biztonságos eligazodást segítő magatartásformák, erkölcsi tulajdonságok kialakítása, a különbözőségek elfogadása, tisztelete.

Feladataink:

- általános érvényű normák, szabályok kialakítása, amelyek az óvodára érvényesek és minden csoportban jelen vannak
- az óvoda és a család viselkedéskultúrájának közelítése, mely a gyermekeink szocializációját igyekszik szem előtt tartani
- az ízlésformálás alakítása, a társadalmi érintkezés szabályainak, szokásainak megismertetése
- érzelmi biztonság, állandó értékrend kialakítása különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre
- a gyermek egyéniségéhez igazodó nevelői magatartás biztosítása
- akarat tulajdonságaik alakítása – önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat – szokás és normarendszerük megalapozása
- együttműködés a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális fejlesztését végző szakemberekkel

Minden gyermek más és más érzelmi befogadást igényel, ezért a beszoktatás megkezdése előtt – lehetőség szerint – családlátogatást végzünk, amelynek célja a személyes kontaktus kialakítása és a gyermek közvetlen környezetének, a család nevelési elvének megismerése.

Fontosnak tartjuk, hogy a későbbiekben állandó és folyamatos nevelő partneri viszony bontakozzon ki a szülőkkel.

A gyermekek biztonságérzetének megteremtése érdekében a beszoktatás első hetében lehetőséget adunk a gyermeknek – szülőnek, hogy együtt tartózkodhassanak az óvodában. arra törekszünk, hogy a gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, kiegyensúlyozott légkör vegye körül a csoporton belül és kívül egyaránt.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Tudatosan alkalmazzuk a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élmény-gazdag tevékenység, program során. Az ilyen programokkal, játékokkal az összetartozás érzését, az együttélés szabályait, alapvető erkölcsi normákat és tulajdonságokat erősítjük.

Segítjük, bátorítjuk a gyermekek felnőttekhez, társakhoz való kötődésének kibontakozását, a barátságok születését.

Fokozott figyelmet fordítunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre – akik sajátos foglalkozást, egyéni törődést igényelnek – és szükség esetén kérjük a megfelelő szakemberek segítségét.

Megismertetjük a szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja.

Rácsodálkozunk a természetben végbemenő változásokra, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, azok megbecsülésére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Megismerik az együttélés alapvető formáit, szokásait
- Önismeretre tesznek szert: képesek felmérni saját helyzetüket a csoporton belül, és elfogadni a másságot, alakul reális önértékelésük.
- Készek az együttműködésre és megegyezésre
- Készek önállóan megoldani a konfliktushelyzeteket
- Kialakul feladattudatuk, szabálytudatuk, esztétikai érzékük.
- Kialakul empátiás készségük
- Törekednek érzelmeik, indulataik kezelésére, alakulóban van kudarctűrő képességük.
- Koruknak megfelelő önbizalommal, fegyelemmel rendelkeznek.
- Fejlődik szociális érzékenységük és erkölcsi tulajdonságaik, érdeklődnek hiányzó társaik iránt.
- Megismerik az őszinteség pozitív tartalmát, az igazmondást természetesnek, jónak tartják.
- Egyszerű élethelyzetekben különbséget tudnak tenni jó és rossz között.

5.1.3. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés

Célunk:

- A gyermekek beszédkészségének gondozása, beszédértésének fejlesztése
- a gyermek beszédmegértésének, beszédaktivitásának, kommunikációs képességei színvonalának emelése
- A szókincs gyarapítása, a szóbeli emlékezet és kifejezőkészség fejlesztése

Feladataink:

- Megismerni a gyermekek egyéni képességeinek megismerése/szociokulturális háttér, családi kommunikációs szint/
- nyugodt légkör megteremtése, ahol a gyermek kommunikációs készsége fejlődik
- beszélgetések, anyanyelvi játékok kezdeményezése tudatos fejlesztés céljából
- a pedagógus minta értékű kommunikációja
- a beszédhibás gyermekek logopédushoz irányítása
- beszélő környezet megteremtése képi eszközökkel
- a migráns gyermekek támogatása a magyar nyelv elsajátításában
- a migráns gyermekek saját anyanyelvének tiszteletben tartása

Munkánk során igyekszünk érthetően és pedagógiai céljainknak megfelelően kommunikálni. Buzdítjuk a gyermekeket egymás közötti, valamint a felnőttekkel való kommunikációra.

Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- helyesen, tisztán, érthetően beszél. A kérdésekre minimum egyszerű mondattal válaszol.

- szókincse korának megfelelő, társára odafigyel, türelmesen meghallgatja, bátran kérdez
- tud szemkontaktust teremteni és tartani
- élményeit, gondolatait, egyszerű történeteket képes szavakba önteni, elmondani
- beszédfigyelmük kialakult
- a migráns gyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket és képes magát megértetni

Értelmi fejlesztés és nevelés

Célunk:

- A gyermek életkori sajátosságainak figyelembe vételével segíteni az értelmi képességek fejlődését
- A gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése
- Kompetencia alapú ismeretszerzés, alkotóképes kreatív gondolkodás kialakulásának elősegítése
- A felfedezés és cselekvéses tanulás biztosítása

Feladataink:

- tapasztalatszerzés biztosítása változatos tevékenységeken keresztül
- szabad játékba ágyazott párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése, szervezése
- a gyermekek egyéni képességeinek, érdeklődésének, fejlődési ütemének, adottságainak, szociokulturális háttérének figyelembe vétele a cselekvéses tanulás során
- személyre szabott pozitív értékelés alkalmazása a fejlesztő munkában

Az óvodáskorú gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, ennek során maga tevékenykedik, vagyis ő maga csinál, próbál ki valamit, saját tapasztalatot szerez a világról, önmagáról, társairól.

A tevékenységeken keresztül képes tanulni, számára az igazi ismeret az, amit maga szerez meg. A szabad játék mellett – tanulási, képesség- és kompetenciafejlesztési céllal – mi is kezdeményezünk játékokat, melyek a szervezett tanulás jegyeit hordozzák. E tevékenységeket mindig játékos formában szervezzük, és e keretek között minden gyermeket egyéni képességeinek megfelelően, önmagához képest tudunk fejleszteni. Ennek megvalósításához elengedhetetlen a gyermekek életkorukból adódó jellemzőinek, igényeinek, érdeklődésének mélyreható ismerete.

Szem előtt tarjuk a szabad és az irányított játék optimális egyensúlyát, mert csak egyidejű jelenlétük biztosítja a gyermekek számára a szabad, önálló, élményszerű, gazdag, sokszínű játéklehetőséget. Ennek érdekében napirendünkben hosszantartó, folyamatos játékidőt biztosítunk, amely a játék folytathatóságát, az ötletek megvalósítását szolgálja.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is.
- Jellemzővé válik a problémamegoldó és kreatív gondolkodás.
- Kialakul koruknak megfelelő érzékelésük, észlelésük, figyelmük
- Emlékezetük megbízható, felidézésük pontos.
- Élvezik a tapasztalatszerző tevékenységeket, kialakul megismerési-, és tudásvágyuk.
- Felismernek alapvető ok-okozati összefüggéseket.

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

6.1.Személyi és tárgyi feltételeink

A neveléshez szükséges személyi feltételek biztosítottak. A csoportokban főiskolát végzett óvodapedagógusok dolgoznak. Többen közülük óvodai környezeti nevelő, fejlesztő pedagógusi szakképzettséggel, valamint különböző, a munkánk minőségét segítő szakvizsgás képzéssel is rendelkeznek.

Az óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek és a szülők számára egyaránt.

A csoportokban szakképesített dajkák, 2 pedagógiai asszisztens, 1 fő gyógypedagógiai asszisztens, 1 pszichológus, 1 gyógypedagógus, 1 fő óvodatitkár és 1 fő kertész-karbantartó segíti a nevelő munkát.

Az óvodapedagógusok és a dajkák összehangolt munkája adja az óvodai nevelés eredményességét. Pedagógiai munkánk színvonala felfelé ívelő. Csoportlátogatások, közös eszmecserék és hasznos pedagógiai viták segítik a munka tartalmi fejlesztését.

Az új nevelési elvek, módszerek megismerésének állandó fórumai a továbbképzések. Óvónőink örömmel vesznek részt a helyi, a kerületi és a fővárosi továbbképzéseken egyaránt, nyitottak az új iránt.

A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek felzárkóztatásában, a beszéd fogyatékos gyermekek esélyegyenlőségének megteremtésében, fejlesztésében segítséget nyújt a Logopédiai Szakszolgálat logopédusa és a Főv. Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztő pedagógusa, valamint a Móra Ferenc Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet munkatársai. Ők kihelyezett pedagógusként, együttműködési megállapodás alapján végzik munkájukat.

Pedagógiai színvonalunk emelkedése biztosíték arra, hogy megfelelő szellemben és innovatív módszerekkel fejlesztjük a ránk bízott óvodás gyermekeket.

Pedagógusaink tisztában vannak személyiségük sajátosságaival. Reálisan értékelik szakmai felkészültségük aktuális szintjét, erősségeiket és gyengeségeiket. A fejlődés érdekében tudatosan tervezik a saját szakmai jövőjüket.

Az elmúlt években a tárgyi feltételek mennyiségi, minőségi mutatói pozitívan változtak. Intézményünk 2017-ben teljes felújításon esett át, így munkahelyi körülményeink, gyermekeink környezete ugrásszerű fejlődést mutat.

Gazdasági helyzetünkől függően újabb foglalkozási és fejlesztési eszközöket vásárolunk. Erre elsősorban a fenntartó által biztosított költségvetés, az aktualitás pályázatok és az intézményben működő alapítvány ad lehetőséget.

A gyermeki tevékenységekhez egyre többféle és nagyobb mennyiségű természetes anyagot tudunk biztosítani.

Ezeknek az anyagoknak a használata, megtapasztalása élő kapcsolatot teremt a gyermek és természeti környezete között.

6.2.Az óvodai élet megszervezése

Óvodánk hat csoporttal működik, a csoportokat jól ismert, gyermekek által kedvelt állatnevekkel jelöljük: Süni, Cica, Méhecske, Lepke, Maci, Katica.

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a törvényben, az Alapító Okiratban meghatározott létszámmra vonatkozó előírások, a helyi szokások, valamint a szülők- és óvodapedagógusok véleményének figyelembe vételével.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő

időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A **napi- és heti rendet** a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét.

A heti rendben a **nagymozgást** a pedagógusok tornatermi beosztással segítik.

A Zöld Óvoda szellemében, minden csoport a heti rendjében egyénileg jelzi a kertrendezés napját, intézményi szinten gyűjtjük a szelektív hulladékot, az elhasznált elemeket és a komposztot.

Az óvoda általános napirendje

A **napirend** zavarása nélkül az alábbi időpontokban van lehetőség a gyermekek behozatalára és hazavételére:

Reggel: 6-(8)-9-ig a reggeli gyülekezés és folyamatos reggeli ideje alatt.

Délben: 12³⁰-13⁰⁰

Délután: 15³⁰-tól.

6.00-7.00	Gyülekező az ügyeletes csoportban, játék
7:00 – 10.30	Szabad játék a csoportszobában, reggeli (8-9). Játékba ágyazott tevékenységek (verselés, mesélés, ének-zene, énekesjáték, gyermektánc, rajzolás, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése.), reggeli, mindennapos testnevelés, gyümölcsevés
10.30 – 10.45	Készülődés az udvarra, játék a szabadban, séták, kirándulások, tapasztalatszerző tevékenységek.
11.45 – 12.30	Készülődés az ebédhez. ebéd
12.30 – 15.00	Tisztálkodás, készülődés a lefekvéshez pihenés
15.00 – 17.00	Tisztálkodás, uzsonna, szabadidős tevékenység, egyéni fejlesztés
17.00 – 18. 00	Szabadon választott tevékenység az ügyeletes csoportban.

Javasolt hetirend:

A hetirendben a **nagymozgást** a pedagógusok tornatermi beosztással segítik.

A Zöld Óvoda szellemében, minden csoport a heti rendjében egyénileg jelzi a kertrendezés napját.

NAPOK	TEVÉKENYSÉGEK
HÉTFŐ - PÉNTEK	<ul style="list-style-type: none"> * Játék * Integrált tevékenységek komplex műveltség tartalmakkal * Mozgás * Differenciált fejlesztés * (Kertrendezés) * (Nagytestnevelés)

Az óvodai élet szervezésében a **gondozás**nak is kiemelt szerepet biztosítunk. A gondozás folyamatában is nevelünk, építjük kapcsolatainkat a gyermekekkel, egyúttal segítjük önállóságuk fejlődését, együttműködünk a gondozást végző munkatársakkal. Az óvodai nevelés **tervezését**, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Tervezés

- Tervező munkánk rendszerszemléletű /Óvodai nevelés országos alapprogramja, Pedagógiai program, Éves tervezés, projektek, tevékenységek/.
- A tervezésnél komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét, tartalmát, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, környezetünk lehetőségei
- Figyelembe vesszük a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket

Tervező munkánkat a nevelő testület által elfogadott **csoportnaplóban** rögzítjük.

A csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek névsorát és jeleit
- a gyermekek korosztály szerinti felosztását
- Szakértői vélemények adatait /csak kislétszámú csoportnál/
- a születésnapok teljes dátumát
- a nevelési év napirendjét, heti rendjét
- fejlesztő foglalkozások hetirendje /csak kislétszámú csoportnál/
- a csoport életének szokásai, szabályait
- balesetvédelmet
- családlátogatások időpontját
- fogadóórák időpontját
- neveléssel kapcsolatos terveket
- tervezett programokat, szervezési feladatokat
- feljegyzéseket a csoport életéről
- a tevékenységek éves tervezését /csak kislétszámú csoportnál/
- a tevékenységek tervezését
- dokumentáció ellenőrzéseket

Fejlődési napló - a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentum.

A fejlődési napló tartalmazza:

- a gyermek anamnézis lapját
- a beszoktatás tapasztalatait
- a gyermek fejlődésével kapcsolatos megfigyeléseket
- családlátogatás tapasztalatait
- a gyermek fejlődését elősegítő megállapításokat, az elért eredményt
- más szakemberek által végzett vizsgálatok megállapításait, eredményeit és intézkedésekre tett javaslatait

Fontosnak tarjuk a mindennapi tevékenységek során a gyermekek játékának, munkájának folyamatos **megfigyelését**. Ezeket a tapasztalatokat a törvényben előírt módon – félévente – rögzítjük, és a gyermekek szüleinek erről tájékoztatást nyújtunk.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

6.3.Az óvoda kapcsolatai

6.3.1. Óvoda- család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Nevelőmunkánk a családi nevelésre épül, segíti, kiegészíti azt, de elsődleges szerep a családé.

Nevelőmunkánk során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, fontosnak tartjuk a **családdal való szoros együttműködést**, melynek alapvető feltétele a **kölcsönös tisztelet, bizalom és egymás segítése**. A segítségnyújtás megoldásait a családhoz igazítjuk.

Az együttműködés és kapcsolattartás formái változatosak: a személyes kapcsolattól a rendezvényekig, az infokommunikációs eszközökön- és különböző online csatornákon keresztül magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Kommunikációnkat minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.

Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére igyekszünk követendő mintát mutatni a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén is.

Az együttműködés formái:

- **Családlátogatás**
Célja: megismerjük a gyermekek közvetlen környezetét, tájékozódunk a család szokásairól, nevelési elveiről, a gyermekek helyéről a családban./ Amennyiben szükséges bevonjuk a gyermekvédelmi felelőst is/.
- **Szülői értekezlet**
/évente legalább két alkalommal/
Célja: ismertetjük a szülőkkel a legfontosabb témákat, feladatokat, programokat. Fontosnak tartjuk a szülők javaslatainak meghallgatását, véleményük figyelembe vételét. Az őket érdeklő egy-egy témához közös vita- fórumot szervezünk.
- **Fogadóóra**
Célja: megbeszéljük a szülőkkel a gyermekével kapcsolatos fejlődési jellemzőket, esetleges problémákat, azok megoldási lehetőségeit / szülői igény szerint vagy óvónői kezdeményezésre/.
- **Napi kapcsolat**
Ezt a kapcsolattartási formát igénylik leginkább a szülők. A szülő személye meghatározó az óvoda- és a gyermek életében, ezért nagyon fontos az együttműködés, melynek során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- **Közös ünnepek, rendezvények, munkadélutánok**
Célja: ünnepek, rendezvények előkészítése, lebonyolítása, az óvoda udvarának gondozása, szépítése a szülők segítségével és részvételével. A közös készülődés és részvétel jó alkalmat teremtenek a család és az óvoda közti kapcsolatok mélyítésére, és lehetőséget teremtenek nevelési helyzetek /kérdések/ kötetlen, közvetlen megbeszélésére.

- **Szülői Szervezet működtetése**

Számítunk a szülők közösségének érdekeit képviselő Szülői Szervezet együttműködő segítségére és megalapozott, munkánkat előmozdító véleményére. Évente három alaklommal tartunk számukra tájékoztatást és lehetőségük van a szülői észrevételek tolmácsolására.

Kapcsolattartó: Óvodavezető-helyettes

Kapcsolattartás egyéb formái

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőség szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

6.3.2. Óvoda – bölcsőde

A környékünkön lévő bölcsődékkal rendszeres, együttműködő kapcsolatot ápolunk, hiszen az óvodánkba érkező gyermekek nagy többsége bölcsődéből érkezik. Leggyakrabban az óvoda szomszédságában lévő Kispesti Csillagfény Bölcsődéből érkeznek.

Fő feladatunknak tekintjük, hogy az intézményünkbe érkező gyermekek számára minél zökkenő mentesebbé tegyük az átmeneti időszakot, érkezzen családi környezetből vagy bölcsődéből.

Kapcsolattartó: Éves munkaterv szerint

6.3.3. Óvoda – iskola

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. A zavartalan iskolakezdés érdekében tartalmi kapcsolatot alakítunk ki a környékünkön lévő kispesti általános iskolákkal.

Gyermekeink nagy többsége az óvoda szomszédságában lévő Kispesti Eötvös József Általános Iskolában kezdi meg tanulmányait. Természetesen más iskolákkal is keressük a hatékony, együttműködő kapcsolatot.

Kapcsolattartó: Éves munkaterv szerint

6.3.4. Szakmai Szolgáltató csoport

Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XIX. kerületi Tagintézménye (1196 Budapest, Esze Tamás u. 67.)

Színtere: iskolára való alkalmassági vizsgálat, részképesség zavarral küzdő gyermekek szűrővizsgálata, fejlesztése, javaslattevés.

Kapcsolattartó: óvodavezető

MÓRA-EGYMI (Móra Ferenc Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény)

Az utazó gyógypedagógus, a logopédus az integráltan nevelt gyermekek fejlesztésében vesz részt. A gyermekek fejlődéséről munkanaplót, és belívet vezet, a csoportos óvónőket és a szülőket rendszeresen tájékoztatja. Az óvónők nevelő munkájához módszertani segítséget ad.

Szükség szerint szakmai segítséget nyújt a szegregált csoport működéséhez

Kapcsolattartó: óvodavezető

6.3.5. Intézmény fenntartó: Budapest Főváros XIX. Kerület Kispest Önkormányzat Képviselő Testülete (1195 Budapest, Városház tér 18-20.)

Színtere: a fenntartással kapcsolatos ügyek folyamatos intézése, jelentések, beszámolók, intézményvezetői tanácskozásokon keresztül kölcsönös informálás.

Kapcsolattartó: óvodavezető

6.3.6. Egészségügyi Szolgálat (1191 Budapest, Berzsenyi u. 6.)

Színtere: A gyermek egészségi állapotának megóvása, rendszeres vizsgálata.

Kapcsolattartó: óvodavezető helyettes

6.3.7. Kispesti Szociális Szolgáltató Centrum (1193 Budapest, Táncsics Mihály u. 7.)

Az intézmény gyermekvédelmi felelőse a feladatok eredményesebb ellátása érdekében folyamatosan kapcsolatot tart a szolgálat munkatársaival, illetve havi rendszerességgel a szociális segítővel. Erről a vezetőnek beszámol.

Kapcsolattartó: a gyermekvédelmi felelős

6.3.8. Kerületi- és Fővárosi Művelődési Intézmények

Részvétel a rendezvényeken.

Kapcsolattartó: az óvodavezető helyettes

6.3.10. Gazdálkodó Szervezet /GESZ/(1192 Budapest, Ady Endre út 7.)

Kapcsolattartó: óvodavezető, óvodatitkár

6.3.11. Az óvodát támogató „Szebb környezetben az egészséges gyermekekért” Alapítvány Kuratóriumával

7.Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

7.1.Játék

Célunk:

- A szabad játék elsődlegességének biztosításával a gyermek egyéni vágyainak, spontán elképzeléseinek megvalósítása, változatos játéklehetőségekben.
- a játék során az adott életszakasznak legjobban megfelelő tevékenységi formák gyakorlása
- a játékkal szerzett élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak, ötleteinek, szükségleteinek kielégítése

Feladatunk:

- a játékhoz szükséges feltételek biztosítása: hely, idő, légkör, eszköz
- az óvodapedagógus tudatos jelenlétének biztosítása, játéksegítő, indirekt játékirányító módszereinek alkalmazása
- a szabad tevékenységválasztás jogának biztosítása: a párhuzamosan zajló tevékenységek, valamint a szabad / irányított játék között

Fontos számunkra a sokoldalú személyiség kibontakoztatásának elősegítése. Ezt a célt a játékkal, és a játékos formában történő komplex képességefejlesztéssel kívánjuk elérni. Olyan környezetet teremtünk, amelyben a gyermekek képesek kompetensen tevékenykedni, hatékonyság-élményt megélni.

Ennek feltételei:

- Derűs, tevékenykedésre ösztönző pedagógiai légkör.
- Tudatosan megengedő, támogató, biztonságot adó pedagógus magatartás.
- A gyermekek eltérő igényeit kielégítő, különféle vonzó játszóhelyek, tárgyi eszközök, anyagfélések, kiegészítők biztosítása.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legjelentősebb tevékenysége, mással nem helyettesíthető, éppen ezért nevelésünk leghatékonyabb eszköze. Az óvodáskor alapvető szükséglete, spontán, szabad tevékenysége, örömforrása.

A gyerekek életét, egész napját a játék szövi át és határozza meg. Ebben történik meg tapasztalataik, élményeik feldolgozása, ebből indulnak ki és ehhez térnek vissza valamennyi tevékenységük során.

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, ezért gondoskodunk arról, hogy mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul kielégüljön. A játékok során a gyermekek tovább gyakorolnak, ismereteket- és élettapasztalatokat szereznek, a játékukon keresztül tükröződik mindennapi érzelmi állapotuk is.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt nyújtó tevékenységgé. A játék útján fejlődik mozgásuk, értelmi képességeik, érzelemlátásuk. Növekszik önállóságuk, magabiztosságuk, kitartásuk, gyakorolják a magatartási és viselkedési formákat, társas viszonyokat.

Az óvodában fontos a szabad játék hangsúlyának érvényesülése.

A játék kiemelt jelentősége megmutatkozik csoportjaink folyamatos napirendjében is.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Elmélyülten játszanak, önállóan megteremtik a szükséges helyet, eszközt, döntenek abban, hogy kivel játszanak.

- Élvezik a szabályjátékokat, képesek a szabályok, normák betartására, betartatására, kialakul bennük az egészséges versenyszellem.
- Probléma helyzetekben kreatív megoldásra törekkenek.
- Jellemzővé válik a derűs, kiegyensúlyozott, cselekvésen alapuló, önkéntesen végzett közösségi játék.

7.2. Verselés, mesélés

Célunk:

- A mese és a vers varázslatos világán keresztül a gyermekek az érzelmi, erkölcsi, értelmi, esztétikai fejlődésének elősegítése, fantáziájának, kreativitásának gondolatvilágának alakítása, gazdagítása.
- Élménynyújtás, az irodalmi érdeklődés felkeltése, a népi, klasszikus gyermek és kortárs irodalmi alkotások által,
- Az anyanyelv szépségének kifejező erejének megismerése, biztonságos önkifejezés megalapozása.

Feladataink:

- A mese élményszerű befogadásához nyugodt feltételek biztosítása.
- A gyermekek fokozatos hozzászoktatása a mese, vers türelmes végig hallgatásához
- A gyermekek fejlettségének, érdeklődésének, érzelmi állapotának figyelembe vétele az irodalmi művek kiválasztásánál.
- A mesék, versek a magyar gyermekköltészet és klasszikus gyermek és kortárs irodalom alkotásaiból való összeválogatása.
- Új pedagógiai eredmények, módszerek, IKT eszközök igénybe vétele.
- Az irodalmi anyag kiválasztása komplex módon kapcsolódjon az óvodai élet többi területéhez, a gyerekek élményeihez, tapasztalataihoz és a párhuzamosan folyó egyéb tevékenységekhez/ anyanyelvi nevelés, ének-zene, mozgás/.
- Minél több lehetőség, alkalom, idő, hely, valamint megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz biztosítása a meseélmény feldolgozásához, a belső képalkotáshoz, a mesék, versek, mondókák ismételtetéséhez, bábozáshoz, dramatizáláshoz, ábrázoló tevékenységhez.
- A báb segítségével érzelmi biztonságot nyújtása a kisgyermekek számára az óvodai élet bármely időszakában /beszoktatás/.
- A gyermek szemléletmódjának, világképének alakítása, viselkedésformák megismertetése.
- Az irodalmi anyag példaértékű bemutatása a gyermekek számára.
- A gyermekek egymás közötti, valamint a felnőttekkel való kommunikációjának szorgalmazása.

3-4 évesek:

Megismerkedünk a gyermekek otthonról hozott élményeivel és beszédértésük mértékével. Egyszerű mondókameséket, rövid rögtönzött történeteket halmozó láncmeséket, egyszerű állatmeséket mesélünk, melyek sok ismétlést tartalmaznak. A meséket gyakran ismétljük. A versek 4-6 sorosak, a közvetlen környezet élményeiről szólnak, játékos mozdulatokkal kísérhetjük.

4-5 évesek:

Óvó néni történeteit, állatmeséket, egyszerűbb szerkezetű tündérmeséket mesélünk. A versek 2-3 versszakosak, humorosak, vidám tartalmúak.

5-6-7 évesek:

A mesék, versek történetei a tágabb környezetről szólnak. Bonyolalmasabb, tréfás állatmeséket, tündérmeséket, műmeséket mesélünk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul belső érdeklődésük, szeretik az irodalmi alkotásokat, igénylik a meséket, szeretik, óvják, örömmel lapozgatják a könyveket
- Gyermekünk szívesen, tisztán, érthetően, többnyire összefüggően beszélnek
- Szívesen mondanak el egy-egy verset, mesét, történetet
- Képesek lesznek belső képalkotásra, a hallottak képi megjelenítésére
- Megjegyzik és folytatni tudják a már ismert mese fonalát
- Tudnak különbséget tenni mese és a valóság között
- Szívesen részt vesznek a dramatizálásban
- Figyelmesen végig hallgatják az óvónőt és társaikat
- Megismerik a mesei nyelvezetet, az egyedi szófordulatokat.

7.3.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk:

- A gyermekek zenei élményhez juttatása.
- A zenei képességek fejlesztése.
- A zenei anyanyelv megalapozása, kialakítása.

Feladataink:

- Az ölbéli játékokkal, a népi énekes játékokkal és a tudatosan választott zenehallgatási anyaggal a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésük, esztétikai fogékonyságuk alakítása.
- A mondókákon, népi, énekes gyermekjátékokon keresztül a gyermekek zenei képességeinek fejlesztése (éneklési készség, ritmus, hallás, mozgás).
- A zenei anyag életkori-és egyéni képességeknek valamint a projektek tartalmának megfelelő tudatos összeállítása.
- A zenei tevékenységekhez szükséges feltételek biztosítása.
- Az egyéni fejlődés folyamatának figyelemmel kísérése, az egyénre szabott fejlesztő feladatok megtervezése, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű és tehetséges gyermekek számára.

A zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán kihasználjuk. A fejlesztést nem korlátozzuk magára a foglalkozásokra, hanem élünk a játékidőben adódó lehetőségekkel is. Ilyen alkalmakkor a gyermekek egyéni képességeit, szükségleteit vesszük figyelembe. A zenei képességek fejlesztését is (hallásérzék, ritmusérzék, éneklési készség, zenehallgatás) hasonló formában – egyénileg vagy kisebb csoportokban – differenciáltan végezzük. Szintén a játékidőben biztosítjuk a feltételeket bizonyos képességek gyakorlására is (pl. ugróiskola a szőnyegen).

A zenei feladatok megvalósítása szükségessé teszi a személyiségfejlesztés egyéb területeinek fejlesztését is. Ezért az ének, zenekezdeményezéseket, foglalkozásokat sohasem önmagukban tekintjük, tervezzük, hanem a sokoldalú személyiségfejlesztés részeként, és ezért komplex módon építjük be a mindennapi munkánkba. Ilyen képességfejlesztési területek pl. egyensúlyérzék, térérzék, testtudat, formaérzék, bátorság, határozottság, türelem, gondolkodási képességek, számlálási képesség, szabálytudat, közös együtt játszás, dramatikus készség stb.

A nap folyamán teret engedünk az önálló kezdeményezéseknek, biztosítjuk a megfelelő feltételeket (hely, idő, eszköz), szükség szerint bekapcsolódunk a gyermekek játékába. Folyamatosan biztosítjuk a lehetőséget arra, hogy a már ismert hangszereket a gyermekek játékidőben elővegyék és kipróbálják azokat. A hangszerek minden csoportban a gyerekek számára elérhető helyen megtalálhatóak, gyermekméretűek, használatukat tudatosan kialakított szabályokhoz kötjük.

Zenei anyagunkat a projekteknek megfelelően, a nevelőtestület által összegyűjtött zenei ötlettárból tudatosan válogatjuk. A mondókákat, dalokat, énekes gyermekjátékokat, a zenei feladatokat, az ehhez kapcsolódó képességfejlesztést és a zenehallgatás anyagát heti rendszerességgel a projektekben tervezzük.

A zenei anyag kiválasztásánál és a képességfejlesztésnél figyelembe vesszük a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait.

Ezért a **3-4 éveseknél** rövid, egyszerűbb, játékos szövegű, sokszor ismétlődő mondókákat, játékokat választunk. Utánzó mozgással, egyszerű mozdulatokkal kísérik dalos játékaikat. Fő célunk az énekes játékok megszerettetése és az egyenletes lüktetés minél sokoldalúbb érzékeltetése.

A **4-5 éveseknél** már hosszabbak a mondókák és a dalok. Dalos játékaik is szabályhoz kötöttek – általában szerepváltós, párcserélős, vonulós, egyszerű táncos játékok. Továbbra is kiemeljük az egyenletes lüktetést, de megismertetjük őket a mondókák ritmusával, a gyors-lassú a magas-mély és a halk-hangos zenei fogalompárokkal is.

Az **5-6-7 éveseknek** már több versszakos dalokat, bonyolultabb térformákat igénylő játékokat, egyszerűbb táncos lépéseket tanítunk. Önálló tiszta éneklésre, mondókázásra biztatjuk őket. A zenei fogalompárok közti különbségeket továbbra erősítjük bennük.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek tudnak mondókákat, dalokat, énekes játékokat mondani, énekelni.
- Ismert dalokat szöveg nélkül is tudjanak hangoztatni (dúdolva, lallázva stb.).
- Felismerik, megnevezik, megmutatják térben a halk-hangos és a magas-mély zenei relációkat, és tudjanak így mondókát mondani, dalokat énekelni.
- Felismerik, megnevezik mondókákon, dalokon a gyors-lassú zenei relációt, segítséggel gyakorolják.
- Tudnak legalább két zenei relációt összekapcsolni.
- Ismerik a csoportjukban lévő hangszerek nevét, hangját, megszólaltatásuk módját.
- Felismerik és hangoztatják mondókákon, dalokon az egyenletes lüktetést és azok ritmusát.
- Tudnak egyenletes járással, tapssal mondókára kört alakítani, körbejárni.
- Ismernek egyszerű táncos mozgásformákat, esztétikusan, kedvvel végzik azokat.

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk:

- Az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikus alakítására és esztétikai élmények befogadására való igény kialakítása.
- A sokoldalú tapasztalatszerzéssel a gyerekek belső képének gazdagítása.
- A gyermekek alkotókészségének felébresztése, folyamatos motiválása.
- A gyermekek számára az ábrázoló, barkácsoló tevékenység váljon örömszerző tevékenységgé.

Feladataink:

- A gyermekek számára az ábrázoló, barkácsoló tevékenység váljon örömszerző tevékenységgé.
- A nap bármely szakában a tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása (idő, hely, megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz, anyag, az alkotást motiváló élmények).
- Az egyes gyerekek egyéni fejlődési ütemének, érzelmi beállítódásának, személyes élményeinek szem előtt tartása, egy-egy téma megjelenítése során az önálló választás lehetőségének megteremtése (eszköz, technika).
- Sokoldalú megfigyelések, élmények, tapasztalatok biztosítása a gyermeki aktivitásból fakadó játékos megfigyelések során.

- Kreatív és kezdeményező magatartás feltételeinek megteremtése gazdag tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtésével és alkotásra ösztönző légkör kialakításával.
- Az esztétikus környezet biztosításával a gyermeki ízlés formálása.
- A gyermeki alkotások megbecsülése, az egyéni fejlődés folyamatának figyelemmel kísérése, a fejlesztő feladatok megtervezése, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű és különös tehetséggel rendelkező gyermekek számára.
- Az otthoni környezet befolyásolása (ideális feltételek létrehozása, ösztönzés az otthoni alkotásra).
- A gyermekek megismertetése az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az ábrázoló tevékenységekre a nap minden szakában lehetőséget biztosítunk, kötetlen formában, így a gyermekek bármikor választhatják kedvük és igényük szerint. A vizuális tevékenységeknek mindig meghatározott helye van a csoportban, és ide készítjük a korcsoportnak és a gyermekek fejlettségének megfelelő eszközöket, anyagokat is. Ezek közül a gyermekek szabadon választhatnak, felhasználhatják azokat egyéni alkotásaikhoz. Az eszközök használatát (pl. olló) szabályokhoz kötjük, melyeket folyamatosan tudatosítunk a gyermekekben. Az eszközök biztosításakor előtérbe helyezzük a természetes anyagokat, a séták, kirándulások alkalmával gyűjtött terméseket, magokat stb. melyeket a gyermekek felhasználhatnak alkotó munkájuk során.

Nagy hangsúlyt fektetünk az újra hasznosításra, ezért gyűjtünk minden olyan anyagot, tárgyat, amelyből gyermekeink fantáziájukhoz mérten újat alkothatnak.

Az általunk felajánlott vizuális tevékenységek a projektek tartalmához kapcsolódnak, erősítik azokat, közelebb hozzák a témát a gyermekekhez. A vizuális tevékenységek anyagát heti rendszerességgel a projektekben tervezzük.

Törekszünk a gyermeki alkotások rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

3-4 évesek:

A fejlesztés tartalmának alapja az anyagokkal, eszközökkel, valamint a technikai kivitelezés lehetőségeivel való ismerkedés. (zsírkréta, gyurma vastagabb színesceruza, 10-es ecset a felület festéshez)

4-5 évesek:

A fejlesztés tartalmát a gyerekek személyes élményeire, elképzeléseire és tapasztalataira épülő képi- plasztikai kifejezésre alapozzuk. A gyermek vizuális képességeinek fejlődésével bővítjük a tevékenységek körét. (olló, vékonyhegyű ceruza, vastag filctoll, 6-8 ecset)

5-6-7 évesek:

A gyerekek munkáikon keresztül kifejezhetik magukat. A képalkotásban megjelennek a közös kompozíciók. Újabb technikai megoldásokat ajánlunk fel. (mindenfelé ábrázoláshoz használható eszköz, 3-6-os ecset)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen és örömmel választják önkifejező nyelvként az ábrázoló tevékenységet.
- Önállóan használják a választott technikákat.
- Képeiken, egyéni módon és színesen jelenítik meg tapasztalataikat élményeiket, érzéseiket, képzeletüket, megfigyeléseiket.
- Munkáikban tükröződik egyéniségük, beállítottságuk, hangulatuk.
- Ismerjék a színeket és változatosan alkalmazzák azokat.
- Rajzaikban közvetlen környezetük formái, alakjai legyenek felismerhetőek, a jellemző jegyeket hangsúlyozzák, emeljék ki (ember, állat, fa, ház ábrázolása).
- Biztonságosan tájékozódnak térben, síkban egyaránt.
- Aktívan, örömmel vesznek részt környezetük változtatásában, díszítésében.

- Ismerik a különböző anyagok tulajdonságait, formálhatóságát, s célszerűen alkalmazzák azokat barkácsolásaik alkalmával.
- Önállóan és közösen is szívesen alkotnak.
- Beszélgetnek saját és egymás munkáiról.
- Rá csodálkoznak a számukra tetsző műalkotásokra, kompozíciókra, elmondják benyomásaikat.

7.5.Mozgás

Célunk:

- A gyermek életkori sajátosságaiból adódó mozgásigényének kielégítése
- Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a testi-lelki harmónia kialakítása.
- Az alapvető testi képességek, mozgáskészségek és pszichomotoros képességek fejlesztése.
- A mozgás megkedveltetése különös tekintettel a természetes mozgásokra.
- Szokássá, majd belső igénnyé válják a mindennapi egészségmegőrző testmozgás.
- Az egészséges életvitel, az egészséges életmódhoz szükséges készségek, jártasságok alapozása és a mozgáskultúra iránti érdeklődés felkeltése.

Feladataink:

- A mozgáshoz szükséges feltételek megteremtése
- Fizikai állóképesség, erőnlét és koordináció fejlesztése spontán és szervezett formában.
- Nagy- és finommozgások, testséma, téri tájékozódás és egyensúlyfejlesztése a különböző eszközök használatával. .
- A tornával és mozgásos játékokkal a gyermekek természetes mozgásának, valamint testi képességeinek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, koordináció) fejlesztése és teherbíró-, teljesítő képességük növelése.
- A mozgásos tevékenységek során a térben való tájékozódás, a helyzetfelismerés, az alkalmazkodó képesség, valamint a személyiség akarat tényezőinek alakulásának segítése.
- A versenyjátékok során az egészséges versenyszellem és a társakra való odafigyelés alakítása (siker, kudarcátírás, alkalmazkodó képesség).
- Differenciált feladatadással a lehetőség megteremtése, hogy az adott gyakorlatokat a gyermekek saját képességeiknek megfelelően hajtsák végre, kellő aktivitás és terhelés biztosítása mellett.

A játék és mozgás két különálló, tartalmában, elemeiben mégis egymásból építkező tevékenységek kiegészítik, fejlesztik egymást!

A rendszeres mozgással növeljük gyermekeink légző-, keringési szerveinek teljesítőképességét, a csont- és izomrendszer teherbíró képességét, elősegítjük a természetes testtartás kialakulását, hozzájárulunk a differenciált és koordinált izommozgás fejlődéséhez.

A feltételek megteremtésével és a szabályok tudatosításával és betartatásával hagyjuk a gyermekeket szabadon mozogni, csak saját és társai veszélyeztetése esetén korlátozzuk őket.

A mozgásos játékok szervezésénél fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek számára örömet okozzon, képességeikhez mérten vehessenek részt benne, sokszínű és változatos legyen, illetve építünk a gyermekek ötleteire.

Differenciált feladatadással, elegendő idő biztosításával teremtünk lehetőséget arra, hogy a gyakorlatokat a gyermekek saját képességeikhez mérten hajtsák végre, ezáltal pozitív kompetenciaérzetet alakítunk ki bennük („meg tudom csinálni”)

Hibajavítás helyett megerősítést, elismerést, dicséretet alkalmazunk.

Rossz idő esetén a teremben is kezdeményezünk mozgásos játékokat a feltételek megteremtése és a szabályok tudatosítása mellett.

Mozgásos játékainkat a projekteknek megfelelően, a nevelőtestület által összegyűjtött ötlettárból tudatosan válogatjuk. A nagy testnevelés anyagát és a mozgásos játékokat heti rendszerességgel a projektekben tervezzük. A mozgásos játékokat beépítjük a mindennapi testnevelés anyagában is.

Testnevelés- nagymozgás

Minden csoportban egy héten 1-szer tartunk. Ideje kötött, tornatermi beosztással működik. Ennek ideje minden csoport hetirendjében megtalálható. Időtartama a korcsoporttól függ.

A foglalkozásokat körültekintően szervezzük, előkészítjük, a várakozási időt minimálisra csökkentjük. A foglalkozások anyagát a gyermekek képességeinek megfelelően állítjuk össze, és nagyon figyelünk a balesetek megelőzésére.

Mindennapos mozgás

A mindennapos testnevelés 10-15 perces, naponta ismétlődő, szervezett mozgás.

Ideje kötött, minden csoport a napirendjében rögzíti. Anyaga általában mozgásos játékok, melyek az aktuális projekthez kapcsolódnak.

3-4 évesek:

Nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza a testnevelés anyaga. Ezért kiemelt feladatunk a nagymozgások fejlesztése. (Különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, tárgy alatt vagy fölött, szereken, stb.) A testnevelés foglalkozásokon, a legtermészetesebb módon ismertetjük meg a gyermekeket a testrészeikkel és azok funkcióival.

4-5 évesek:

A mozgásfejlesztésben már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. (Különböző irányokban végzett mozgások és különböző formák bemozgása. Pl.: futás, jelre sorakozás az óvodapedagógus előtt, szökdelés padok körül, stb.) Előtérbe kerül még az egyensúly érzék fejlesztése (pl. különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzet változtatások, futás közbeni megállások.) Szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok (pl. babzsák feldobása, elkapása, egyensúlyozó járás létra fokai között.)

Ebben az életkorban kezdődik az oldaliság tanítása. (Pl: „Emeljétek fel a szalagos jobb kezeteiket!”)

5-6-7 évesek:

Már az észlelés fejlesztése a legcéltartóbb. Ebben az életkorban az alaklítás, formaállandóság fejlesztésére tervezünk sok gyakorlatot. (Pl: labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel, csukott szemmel is. Új feladatként jelentkezik a finommotorika fejlesztése. Ezt természetes módon, a szerek különböző fogásmódjával fejlesztjük (pl: bot fogása marokkal alulról-felülről, szalag fogása két ujjal, marokkal, labda gurítása ujjakkal külön-külön, stb.)

Lehetőség nyílik a keresztcsatornák fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatot látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Növekszik a teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, ritmusossá válik.
- Cselekvésben gyorsak, a mozgásban kitartóak legyenek.
- Fejlődik tér, idő, tájékozódó képességük, igénylik a mozgást.
- Figyelnek társaikra.
- Tudnak a számukra megfelelő lehetőséget kiválasztani.
- Alakul szabálykövető magatartásuk, versenyszellemük különböző versenyjátékokban.
- A játékokat megfelelően tudják használni, ügyesen bánnak a kéziszerekkel.

7.6.Külső világ tevékeny megismerése

7.6.1 Környezeti nevelés

Célunk:

- a szűkebb és tágabb környezet megismertetése, megszerettetése, védelme
- a gyermekek környezettudatos magatartásának, életvitelének megalapozása
- a környezetben való életkornak megfelelő biztos eligazodás, tájékozódás segítése
- a közvetlen környezet rendjének, tisztaságának megőrzése, megtartása
- a környezeti kultúra iránti igény felkeltése, a szűkebb és tágabb környezet, a néphagyományok, a szokások, a családi kultúra értékeinek megőrzése és védelme
- a természettel, környezettel való harmonikus együttélésre nevelés, a természetet szerető, védő személyiség kialakítása
- a környezettudatos magatartásformák kialakítása
- a „Zöld Óvoda” szemlélet erősítése
- a bennünket körülvevő világ, mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek életkorának megfelelően.

Feladatunk:

- a környezetvédelem alapjainak lerakása, környezetbarát magatartás kialakítása a szűkebb-tágabb környezet megismertetésével, személyes példaadással, személyes tapasztalatszerzéssel
- megfelelő alkalom, hely, idő, eszköz, spontán és szervezett tapasztalatok biztosításával a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- a gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek fejlesztése a környezet alakításában
- a környezettudatos magatartásforma alapozása a fenntartható fejlődés érdekében
- a gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése önálló cselekedtetéssel, differenciált egyéni fejlesztéssel.

A külső világ, a környezet megismerésére nevelés az egész személyiségre ható nevelési folyamat. A gyermekek kíváncsiságára alapozva, élménynyújtással, közvetlen tapasztalatszerzéssel a környező valósághoz fűződő pozitív viszony fejlődését szolgálja.

A környezetét, a természetet szerető, védő ember személyiségének kialakítását már kisgyermekkorban el kell kezdenünk. Ekkor teremthetjük meg az érzelmi vonzódást a természet iránt, ekkor alapozzuk meg azt a magatartásformát, amely környezetünk megóvására, megvédésére irányul.

A természet megszerettetésében fontos szerepe van a gyermeket körülvevő felnőtteknek, szülőknek és pedagógusoknak.

A környezeti nevelés programunk kiemelt területe, alapja és kiindulópontja nevelő, oktató, tervező munkánknak. Jó lehetőséget teremtett a kompetencia alapú nevelés tartalmi elemeinek bevezetéséhez is.

2015 évben óvodánk elnyerte az „Örökös Zöld Óvoda” címet.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink vigyék haza az óvodában kialakított környezetbarát szokásokat.

Hangsúlyozzuk a fenntarthatóságot, különös tekintettel az óvodánkban megvalósítható tevékenységeken keresztül:

- szelektív hulladékgyűjtés
- komposztálás
- élő sarok kialakítása és gondozása minden csoportban
- kertgondozás
- udvarunk állatvilágának megfigyelése, védelme

Terveink közt szerepel a „Madárbarát Óvodai Program” bevezetése.

Kiemelt zöld ünnepek az óvodában:

Állatok világnapja:	Október 04.
Víz világnapja:	Március 22.
Föld napja:	Április 22.
Madarak és fák napja:	Május 10

A környezeti nevelés feladatai szorosan összefüggenek a „Zöld Óvoda” szemlélettel, beépítjük őket a mindennapi tevékenységeinkbe. Fontos törekvésünk, hogy ezekbe a tevékenységekbe a lehető legaktívabban bevonjuk a szülőket is. Pl. közös kertrendezés, virágültetés, szelektív hulladékgyűjtés stb. Óvodánk sokat tesz annak érdekében, hogy a szülők környezetvédelmi szemléletét pozitív irányba terelje.

A környezeti nevelés óvodai céljával, feladataival szülői értekezletek témáiként is foglalkozunk. A megvalósításhoz az óvodai élet minden parányi lehetőségét kihasználjuk. Munkaközösséget alakítottunk új innovatív módszerek és eszközök kidolgozására.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik a napszakokat, a hét napjait azok sorrendjét.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik az alapvető viselkedési szabályokat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükségesek.
- Felismerik az irányokat, követni tudják síkban és térben.
- Megnevezik a számukra ismerős élőlényeket, növényeket képesek irányítás mellett különböző csoportokba sorolni.
- Ismerik az alapvető növény-, és állatgondozási műveleteket.
- Irányítás mellett részt vesznek különböző állat és növényvédelmi feladatokban.

7.6.2 Matematikai tapasztalatok szerzése

Célunk:

- Ismerjenek meg matematikai fogalmakat, fejlődjön logikus gondolkodásuk.
- -Az önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlődésének elősegítése.

Feladataink:

- A matematikai fogalmak – mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyok – tudatos használata játékos tevékenységek során.
- A gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése önálló cselekedtetéssel, differenciált egyéni fejlesztéssel.

A környezet tevékeny megismerése változatos lehetőséget nyújt a **matematikai tapasztalatszerzésre**, ismeretek bővítésére, gondolkodás fejlesztésére. A megfelelő szemlélet megalapozásához a gyermekeknek szüksége van a természettel, a közvetlen környezetünkkel kapcsolatos egyszerűbb ismeretek, ok-okozati összefüggések felismerésére.

Az óvodai élet során adódó minden alkalmat kihasználunk matematikai alapú tapasztalatok gyűjtésére. Olyan játékhelyzeteket teremtünk, amelyben a gyermekek megszilárdíthatják, elmélyíthetik matematikai ismereteiket.

A matematikai ismereteket – a környezeti nevelés részeként – a projekteknek megfelelően tervezzük. A matematikai játékokat a nevelőtestület által összegyűjtött ötlettárból válogatjuk. Tartalmát heti rendszerességgel a projektekben tervezzük.

A játékoknál, a **matematikai képességek fejlesztésénél** figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait:

3-4 éves korban:

Csak tapasztalatokat, alapvető ismereteket szereznek a gyermekek a környezetük formáiról, nagyság béli, mennyiségi jellemzőiről.

4-5 éves korban:

Különböző szempontok felfedeztetésével matematikai fogalmakat ismertetünk meg a gyermekekkel (pl. hosszabb-rövidebb, magasabb-alacsonyabb...). Csoportosításokat végzünk különböző szempontok szerint. Játékos feladatokon keresztül tapasztalatokat szereznek a térbeli formákról.

5-6 éves korban:

Sok ismétléssel segítjük a számfogalom kialakulását. Sok útkereső, labirintus játékot játszunk, azonosságokat, különbözőségeket vetetünk észre a gyerekekkel. Szabályosság szerint sorba rendezünk tárgyakat, halmazokat.

A gyerekek a környezetükben végzett közvetlen tevékenységek során egy életre szóló matematikai tudást és kompetenciát szereznek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Tudnak számlálni, jártasak a matematikai műveletekben.
- Képesek geometriai formákat felismerni, megnevezni.
- Ismerik az irányokat, követni tudják síkban, térben.
- Értik és helyesen használják a matematikai fogalmakat (pl. hosszabb-rövidebb stb.).
- Halmazokat tudnak képezni különböző tulajdonságok alapján.

7.6.3. Óvodánk hagyományos ünnepei

Célunk:

- A szülőföldhöz való tartozás érzésének erősítése.
- Az egyetemes nemzeti kultúra értékeinek őrzése.

Feladataink:

- Az ünnepek és hagyományok közvetítésével a környezethez fűződő pozitív viszony erősítése.
- Hagyományteremtés, szokásalakítás az érzelmi élet gazdagításával.

A hagyományok, ünnepek ápolása elválaszthatatlan a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztésétől, érzelmi életük gazdagításától. Megalapozzák a szűkebb és tágabb környezethez fűződő pozitív viszony alakulását, hozzájárulnak az összetartozás, a kölcsönös megbecsülés értékeinek erősítéséhez.

Hagyományaink és ünnepeink szorosan kapcsolódnak a környezeti nevelés feladataihoz, önálló projektet képeznek, a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe vevő tartalmakkal.

Óvodánk hagyományai gazdag múlttal rendelkeznek, szervezésükben nagy tapasztalatokat szereztünk. Tartalmukat tekintve alkalmazkodunk a fejlődéshez, a változásokhoz, az igényekhez.

Óvodánk két hagyományos programja az **Őszelő és a Hársfa nap**. Mindkét nap nyíltnap, kézművességgel és gyermekprogramokkal várjuk a szülőket és a gyermekeket egyaránt. A programok időpontját a munkaterv tartalmazza, tartalmukról a szülőket kiírás formájában, időben tájékoztatjuk.

Az ünnepélyek, megemlékezések rendjét, időpontját, a rendezvényekkel kapcsolatos felelősöket az éves munkaterv tartalmazza. Vannak nyílt illetve zártkörű rendezvényeink.

Nyílt ünnepeink, ahol műsorral köszöntjük a szülőket:

- Anyák napja
- Évzáró, ballagás.

Zárt ünnepeink:

- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Gyermeknap.

A nemzeti- és egyéb ünnepek megszervezése intézményi szinten történik.

7.7.Munka jellegű tevékenységek

Célunk:

- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességek, munkafogások cselekvő tapasztalással való elsajátítása.
- Saját, és mások munkájának megbecsülése.

Feladataink:

- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek alakítása a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével
- A munkavégzéssel kapcsolatos munkaeszközök, fogalmak megnevezése, ok- okozati összefüggések felismertetése, megneveztetése által anyanyelvi fejlesztés.
- A munkaeszközök helyes használatának elsajátítása
- Cselekvő tevékenység keretein belül munka jellegű tevékenységek szervezése, azok feltételeinek megteremtése.
- Biztosítjuk a megfelelő munkaeszközöket és helyet, az elegendő munkalehetőséget és időt, békés, nyugodt légkört valamint a segítségnyújtás lehetőségét

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység- az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, a környezet-, növény- és állatgondozás.

A gyermek munkája során nem a „megfelelni akarás”, hanem a természetes módon való reagálás, a szükségletek tevékeny kielégítése dominál.

Hagyjuk a gyermekeket, hogy legkedveltebb munkájukban örömet lelhessék, de arra kiemelten figyelünk, hogy minden gyermek elsajátítsa az alapfogásokat az egyes munkaterületeken.

Munkavégzés közben begyakorlódnak, pontosabbá válnak a különböző készségek, fejlődik kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük /eszközök használata, kialakulnak a munkaszervezés képességeinek alapjai/.

Megalapozzuk a munka iránti tisztelet, a dolgozó felnőttek iránti tisztelet, a munka megbecsülése, hasznosságának jelentősége.

A tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a csoport összetételét, fejlettségi szintjét, a gyermekek teherbíró képességét és figyelünk arra, hogy minden gyermek bekapcsolódhasson a tevékenységbe.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekeknek

saját magához mértén fejlesztő értékelést igényel.

A gyerekek munka jellegű tevékenységét mindvégig önmegvalósítás sajátos módja jellemzi.

Eleinte a sikeresen elvégzett tevékenység feletti közös öröm, majd a fejlődés során kialakított „követelmények”, egyéni fejlettséghez mértén való elsajátítását értékeljük, pozitívan erősítjük. Munkafeladatokat jutalomként, kitüntetésként adunk!

Óvodai munkafajták:

Önkiszolgálás

A gyermek szükségleteiből fakadó munka jellegű tevékenység. Már kiscsoportos kortól fontos helyet foglal el a szokások kialakításában. A további rendszeres munkavégzés alapja. Célunk, hogy a gyermek természetes szükségletévé váljon, hogy kiszolgálja önmagát.

Testápolás:

Egyéni fejlettségi szinttől függően használják saját tisztasági felszereléseiket (fogkefe, fésű, törölköző), majd tegyék rendben helyre azokat. Meg kell tanítani a helyes sorrendet, egyes műveletek lépéseit!

Étkezés:

A szükséges eszközöket önállóan vigyék az asztalukhoz, étkezés után szedjék le. Figyeljenek a kisebbekre, segítsenek nekik, ha szükséges.

Naposi munka: önkéntesen vállalt közösségért végzett munka. Folyamatát a csoportnaplók nevelési terve tartalmazza, igazodva a csoport fejlettségi szintjéhez, általában középső csoport második félévétől gyakoroljuk.

Öltözködés:

Ismétlődő tevékenység, felnőtt segítséggel, irányítással végezzék egyre önállóbban.

Egymásért végzett tevékenységek:

- Környezet rendjének megőrzése (játékok helyretétele, teremrendezés, stb.)
- Alkalomszerű munkák, ünnepi készülődések.
- Egyéni megbízatások (önkéntesség alapján, pl.: üzenetek átadása)
- Naposság
- Növény- és állatgondozás: viráglocsolás, élsarokban termések rendezése, halak etetése, akvárium, terrárium gondozása.
- Aktív részvétel az óvoda kertjének gondozásában, szépítésében, évszakonként jellemző tevékenységekben (pl.: őszel- levéleseprés, télen- hólapátolás, tavasszal- virágültetés)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A tisztálkodó szereket, eszközöket biztonsággal, önállóan használják, rendben helyre teszik. (szappan, törölköző, körömkfeje, fogápoló szerek, wc papír, fésű, stb.)
- A mosdó rendjét megőrzi, kulturáltan használják, felelnek érte.
- Ismerik a kulturált étkezés szabályait, irányítás mellett gyakorolják.
- Az étkezéshez szükséges eszközöket rendeltetésszerűen, helyes technikával használják.
- Megfelelő mennyiségű ételt szednek maguknak, merítenek, folyadékot töltenek.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek szükség szerint.
- Megfelelő helyre teszik ruháikat, rendezetten tartják szekrényüket.
- Cipőjüket önállóan húzzák fel, befűzik, bekötik, csatolják.
- Önállóságra törekednek minden tevékenységben, kérésre vállalnak feladatokat.
- Felismerik, hogy mikor és miben segíthetnek, észreveszik és megpróbálják kijavítani a hibákat.

- A megbízásokat pontos teljesítésére törekszenek
- Rendeltetésszerűen használják a munkaeszközöket és ismerik azok tárolási helyét.
- A naposi munkákat pontosan, egyéni képességeik szerint elvégzik, betartják szabályait.
- Környezetükben lévő növényekért, állatokért felelősséget éreznek, szívesen gondoskodnak róluk.
- Anyagot gyűjtenek az „élősarokba”, rendezgetik, elhelyezik azokat és figyelembe veszik az aktualitásokat.
- Az óvoda udvarát, kertjét felnőtt irányítása mellett ápolják, évszakonként jellemző kerti munkában tevékenyen részt vesznek.
- A tevékenységek során a környezetüket igyekeznek rendben tartani, illetve a tevékenységek végeztével az eszközöket helyükre pakolják.

7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célunk:

- A gyermekek kompetenciáinak és teljes személyiségének fejlesztése, ismeretek átadása, bővítése.
- Önálló gondolkodás, problémamegoldó képességük fejlesztése

Feladataink:

- Különböző problémahelyzet, cselekvéses tapasztalatszerzés biztosításával a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődésének elősegítése
- Az elmélyült tevékenységekhez pozitív visszajelzésekre épülő, nyugodt, derűs légkör és környezet teremtése
- A gyermekek érdeklődésének fenntartása, kíváncsiságuknak kielégítése
- Párhuzamosan végezhető tevékenységek és szabad választás lehetőségének biztosítása
- A gyermekek egyéni képességeinek és életkorának megfelelő – játékhoz és egyéb tevékenységhez - hely, idő, eszköz és szükség esetén segítség biztosítása
- Lehetőség adása a tévesztésre, hibázásra és annak kijavítására, próbálkozásra
- Az adott helyzetnek megfelelően, rugalmasan megválasztott módszerek, eszközök, szervezési módok alkalmazása
- A megvalósítás eredményességének függvényében a pedagógiai tervek felülvizsgálata

Az óvodai tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, a tevékenységekbe ágyazott képességfejlesztéssel, a sok-sok szabad játékkal, irányított játékkal és mozgással.

Az óvodában a gyerekek spontán, önkéntelen módon tanulnak, ezért a gyerekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítjuk a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát és mindvégig játékos jellegű marad.

A gyerekek játék és munka közben is tanulnak. A játékos feladatmegoldások fokozzák a gyermekek érdeklődését, kitartását, fejlesztik gondolkodását.

Az óvónővel, társakkal való együttműködésben alakulnak közösségi tulajdonságaik. Új magatartásmódokat és viselkedési formákat sajátítanak el. A buzdítás, dicséret növeli a gyerekek önbizalmát, önmegvalósítását.

A nevelési célok érdekében a csoport és az egyes gyerekek fejlettségéhez, a helyi lehetőségekhez alkalmazkodva tervezzük meg a tevékenységeket. A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően építjük fel. A tanulás tervezésénél fontos követelmény, hogy az újabb tapasztalatok és ismeretek szorosan kapcsolódjanak a már meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan bővüljön. Ennek érdekében olyan probléma helyzeteket teremtünk, amelyben meg lévő ismereteiket alkalmazva, új tapasztalatokra tehetnek szert. A tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyerekek közvetlen környezetéből

származnak. Magukba foglalják azokat a magatartásformákat, erkölcsi tulajdonságokat, amelyeknek kialakítása ebben az életkorban kívánatos.

Csoportos tevékenységek esetén is figyelünk az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárásokat alkalmazunk. Folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel tesszük lehetővé számukra, hogy maguk fedezzék fel a közvetlen környezetüket, ösztönözzük őket tapasztalataik megfogalmazására, véleményalkotásra.

A lehetőségekhez mérten, amit csak lehet a helyszínen, **a természetben, élőben figyeltetünk és tapasztaltatunk meg a gyermekekkel.**

A tapasztalatszerzések során gyakorlási lehetőséget biztosítunk a kommunikáció, az érzelmek feldolgozása, az alkalmazkodás, a problémamegoldás, a véleményalkotás, az önértékelés terén. Gyakran meg is örökítjük élményeinket élményrajz vagy foto formájában; többször felelevenítjük élményeinket beszélgetések során / beszélgető kör /.

Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD-lejátszó, fényképezőgép, számítógép, projektor, TV, DVD lejátszó) is használjuk az ismeretek felelevenítésére, elsajátítására, bővítésére.

Figyelmet fordítunk a szociális tanulásban rejlő lehetőségek kihasználására. Lehetővé tesszük a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.

Elősegítjük a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Alakul érdeklődésük a szervezett tevékenységek iránt.
- Figyelnek a felnőtt irányítására, alakul feladattudatuk, kitartásuk, beszédfigyelmük.
- Képesek az együttműködés alapvető formájára.
- Alakulóban van szervező és együttműködő képességük.

8. Inkluzív pedagógia- Integráció a sajátosságok megőrzésével

8.1. Esélyegyenlőség

Óvodánkban minden gyermek alapvető joga, hogy sajátos szükségleteinek, állapotának megfelelő segítséget kapjon képességei kibontakoztatásához, személyiségének, kompetenciáinak fejlesztéséhez.

Célunk:

- Boldog, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságban lévő gyermekek nevelése, képességeinek kibontakoztatása, a szülőkkel együttműködve.
- Az egészséges testi, lelki fejlődés elősegítése, a fejlődési hátrányok csökkentése, különösen az átlagostól eltérő, nehezebben szocializálódó gyermekeknél.

Feladataink:

- A **másság elfogadása** és elfogadtatása.
- A gyermek egyediségéből adódóan az **egyéni, személyes bánásmód** alkalmazása/differenciálás/.
- **Migráns gyermekek** felzárkóztatása, megfelelő fejlesztése
- A gyermekek helyzetének, fejlettségének alapos ismerete, a fejlődés megfelelő dokumentálása.
- A gyermek fejlődését hátráltató okok feltárása.
- Jó kapcsolat fenntartása, együttműködés a szülőkkel, pedagógustársakkal, a nevelő-oktató munkát segítő munkatársakkal és más szakemberekkel
- A személyiségi jogok tiszteletben tartásával tapintatos segítségnyújtás, empátikus problémakezelés
- Folyamatos **prevencióra törekvés**
- A sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű ellátásának támogatása
- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelemmel összefüggő fontos tudnivalókról, aktualitásokról
- Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása a hátrányok csökkentésére.

Óvodánkban minden gyermeket megilletnek a gyermeki jogok. Az óvoda minden dolgozójának kötelessége, hogy hivatása gyakorlása során biztosítsa az intézményben a gyermek személyiségét, emberi méltóságát tiszteletben tartó légkört és feltételeket, megóvja a gyermekeket a testi-lelki erőszakkal szemben.

A migráns gyermekek integrációja

Célunk:

- A migráns gyermekek zökkenőmentes beilleszkedésének megvalósítása az identitástudat megtartásával.

Az óvodapedagógus feladata:

- Emberi jogok érvényesítése.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása.
- Önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése az integráció során.
- A gyermek fejlődési ütemének és képességeinek megfelelő fejlesztés.

Évről évre egyre több migráns gyermek veszi igénybe óvodánkat. Nevelőközösségünkre jellemző, hogy a különböző gondolkodásmódokat értékként kezeljük, a másságot elfogadjuk. Változatos tevékenység formákkal, mintaértékű kommunikációval közvetítjük a magyar nyelv értékeit a migráns gyermekek és szüleik számára. Érvényesítjük az egyenlőség pedagógiájának elvét, minden gyermek érezze, hogy fontos számunkra.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy ők is bemutatthassák, érvényesíthessék kultúrájukat, népi szokásaikat.

8.1.1.Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Óvodánk pedagógusai kiemelt figyelemmel kísérik a hátrányos, a halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek fejlődését. Kiemelt figyelmet fordítanak azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi-kulturális hátrányok gátolják.

Szorgalmazzák rendszeres óvodába járásukat. Odafigyelnek szükségleteik kielégítésére, gondozásuk maximális biztosítására.

Célunk:

- a hátrányok csökkentése
- az esélyegyenlőség megteremtése
- a hátrányokból adódó tünetek csökkentéséhez való legmegfelelőbb módszerek megválasztása
- a felzárkóztatás és esélyegyenlőség maximális biztosítása

Feladataink:

- a gyermekek és a szülők méltóságának tiszteletben tartása
- a családok elfogadása
- a gyermekek érdekeinek szem előtt tartása
- a partnerkapcsolat kialakítására törekvés a szülőkkel
- a nevelési módszertani kultúra fejlesztése
- a gyermekek fejlettségének megfelelő inger gazdag környezet feltételeinek megteremtése
- a környezettudatos viselkedés megalapozása
- az óvoda dolgozóival együtt befogadó, segítő, támogató légkör kialakítása
- a közös élmények örömeinek, érzelmi többletének átéreztetése
- a tevékenységformák közül a legmegfelelőbb kiválasztása, a teljesítmény értékelése, a kompetenciaélmény növelése

8.1.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének segítése, egyéni fejlesztése

8.1.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermek

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, akit a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvélemény alapján annak nyilvánít.

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integráltan nevelhető

Az utóbbi évek tapasztalatai alapján az óvodát körülvéő lakótelep népessége, a lakosság összetétele folyamatosan változik, amely nevelőmunkánkat nagymértékben befolyásolja.

Sajnos növekedett a szociálisan vagy halmozottan hátrányos, periférián, létminimum alatt élő családok aránya, amely a gyermekek fejlődésére kedvezőtlen hatást gyakorol. A hátrányok nem egymástól elkülönülve, hanem egymást felerősítve jelentkeznek.

Évről évre nő a szociálisan éretlen, magatartászavaros és beilleszkedési problémákkal küszködő, túlmozgásos, nehezen kezelhető gyermek száma. Ezzel egyenes arányban nő a szakemberekhez irányított gyermekek száma.

Az óvoda nevelőtestülete hatékony segítséget nyújt a gyermekeknek és a családoknak a gyermekek integrált nevelésében-oktatásában.

Célunk:

- az alapító okiratban meghatározottak teljesítése
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének biztosítása szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján
- A beszéd fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermek
- A megismerési funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek nevelése
- a felzárkóztatás, az egyénre tervezett, differenciált fejlesztés sikeres megvalósítása.

Feladataink:

- a szakmai kompetencia megszerzése, további folyamatos fejlesztése a nevelőtestületben
- Szeretetteljes, elfogadó környezet biztosítása
- A pedagógus pozitív hozzáállása
- A diagnózisra építő sokoldalú képességfejlesztés
- Differenciált, egyéni fejlesztésük megvalósítása □□ elvárások igazítása a súlyosság mértékéhez, valamint a gyermek fejlődési üteméhez
- Nagy mennyiségű változatos ingerek (taktilis, mozgásos, látási, hallási) biztosítása a tapasztalati és ismeretkör bővítése érdekében
- Segítségnyújtás - kiemelten az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén
- A változatosság biztosítása (ugyanazon funkció változatos módon való gyakoroltatása)

A harmonikus fejlődés feltétele a pszichológus, gyógypedagógus, a logopédus, fejlesztő pedagógus az utazó gyógypedagógus, a csoportos óvodapedagógusok és a szülők szoros együttműködése.

Az intézményünkben integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermekek köre a következő:

- Beszéd fogyatékos gyermekek
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki életkorához viszonyítva jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási magatartási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat.

Beszéd fogyatékos gyermekek ellátása

A beszéd fogyatékos diagnosztizálása a Országos Beszédvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság hatáskörébe tartozik.

Lassúbb ütemű fejlődés esetében (például: tanulási nehézségek, magatartási problémák) a nevelést segítő Szakszolgálatok kompetenciája megállapítani a fejlesztés útját.

A beszéd fogyatékoság megnyilvánulási területei gyakran a beszéd késésére vezethetők vissza. E fogyatékosági területen belül jelentkező részképesség zavarok az iskolába kerüléskor tanulási zavar veszélyeztetettségét- „diszlexia veszélyeztetettség” – vonnak maguk után.

Mindez nyilvánul az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben és az utánpótlás képesség gyengeségében.

A beszéd fogyatékoság nem egyenlő a beszédhibával.

A beszédfigyategyos gyermeknél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és környezeti hatások következtében egyaránt felléphet jelentős mértékű beszédben akadályozottság. Ezen problémák nem csak nyelvi kommunikációs, hanem tanulási képességeire és szociális kapcsolatainak alakítására is negatívan hatnak.

Célunk:

- A fejlesztés által – a sérülés súlyosságától függően – a hátrányos következmények csökkentése vagy ellensúlyozása.
- A nevelés és fejlesztés során az egyéni képességek és szükségletek figyelembe vétele mellett, a gyermekek kommunikációjának, megismerő funkcióinak fejlesztése az önállóság és a szociális képességek fejlődése érdekében.

8.1.2.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő különleges bánásmódot igénylő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási magatartási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat.

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok előfordulása jellemzi. Fejlesztésüket a szakértő bizottság javaslata alapján szakember segítségével integrált keretek között valósítjuk meg.

Az együttnevelésben résztvevő integrált SNI gyermekek sajátos nevelési igényéből adódóan a szokásos tartalmi differenciálástól eltérő, speciális nevelési módszerek kerülnek alkalmazásra. A mindennapi nevelő munkát speciális fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások egészítik ki.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében nagy hangsúlyt kap az egyéni fejlesztési, haladási tervek, az eltérő egyéni képességek, viselkedésformák figyelembe vétele, módszertanilag szakszerűen megalapozott technikák alkalmazása.

Nagy hangsúly kerül az egyéni teljesítmény értékelésére, figyelembe véve a gyermek meglévő képességeit, erőfeszítéseit. A gyakorlati munka során törekszünk a differenciálásra: a fejlesztés minden esetben a gyermekek egyéni szükségletei alapján kerül megvalósításra, egyéni, páros és kis csoportos foglalkozások alatt egyaránt.

Az integrált gyermekek egyéni sajátosságaiknak megfelelően vesznek részt az óvodai közösség életében az összefüggő óvodai programok során.

Célunk:

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek önmagához viszonyított fejlődésének biztosítása ép gyermekcsoport közösségében, pozitív ráhatásokra építve.
- A „mással” szembeni tolerancia és segítő szándék belsővé tétele.
- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása.
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.
- A speciális nevelési szükségletekhez, életkori sajátosságokhoz igazodó segítség adása annak érdekében, hogy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek az átlagos képességű gyermekekhez minél jobban közelítő személyiséggé váljanak.

Feladataink:

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltak alapján a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása
- az egyéni fejlesztési terv pontjainak, célkitűzéseinek a követése, megvalósítása
- az ismeretsajátítás folyamatát gátló, gyengébben fejlett, diszharmonikus működést mutató részképességek megerősítése,
- az ismeretanyag hatékony beépüléséhez szükséges jártasságok, készségek kialakítása illetve megerősítése,
- a motiváció növelése.
- bátorítás, biztatás,
- sikerek, eredmények kiemelése,
- dicséret, elfogadás, együttérzés,
- büntetés, megszegés mellőzése,
- bizalom légkörének megteremtése,
- önállóságra nevelés,
- differenciálás, egyéni bánásmód,
- biztonságot adó korlátok, keret adása
- szokatlan ingerek kizárása
- a gyermek fokozott ingerültségének, agitáltságának a kezelése, esetleges dühkitörések csillapítása

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Gyermekenként változó a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerétől.
- Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a befogadó közösségben.
- Biztonságérzet, önbizalom, környezethez való pozitív viszony kialakulása, melynek feltétele a pedagógusok, a társak és a szülők elfogadó, segítő magatartása

8.1.2.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása alacsony létszámú, szegregált csoportban

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

„Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárási okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.” (1. melléklet a 32/2012-es EMMI rendelethez)

„A leggyakrabban előforduló kognitív pszichikus funkció zavarok

- **A percepció zavarai:** a vizuális, akusztikus, taktilis, helyzet- és mozgásérzékelés, különböző modalitások felfogásának nehézségeit jelentik. Ebből adódik a formák, arányok, irányok, térdimenziók érzékelésének tévesztése.

- **A beszédsszerveződés, a nyelvi nehézség zavarai:** A beszédészlelés, beszédmegértés, szimbólumok képzése, felismerése, a szó- és jelentéstartalmak értelmezésében nyilvánul meg. Az artikuláció zavara, a szókincs fejletlensége, grammatikai akadályozottság mind a tanulási zavarhoz vezethet.
- **Az emlékezet gyengesége:** A memória különböző fajtáinak sérülése, gyenge működése a tanulási nehézségre ható tényező. Az emlékezet egyenetlensége, a verbális tartalmak megőrzése, felidézése, a rövid- és hosszú távú memória tárolt információinak mennyiségi felidézése kevés, pontatlan, hiányos lehet.
- **A lateralitás, a saját test, illetve a térérzékelés akadályozottsága:** A tanulást akadályozhatja a keresztezett vagy kevert dominancia. A síkban, térben való tájékozódást, a sorrendiség felidézését, az irány észlelését, tartását nehezíti.
- **A mozgáskoordináció, a finommozgások zavara:** Az alapkulturtechnikák elsajátításához nélkülözhetetlen a finom- és nagymozgások koordinációja. A tanulási zavar jelentős okaként ezeknek koordinálatlansága jelenik meg.”

(Juhászné Gáspár Dorottya)

Szegregált, kis létszámú csoportba kerülésüket, fejlesztési javaslatát a szakértő bizottság javaslata határozza meg.

Fejlesztésük minden esetben differenciáltan, egyéni szükségleteiknek megfelelően valósul meg.

Az alacsony létszámú csoportba járó gyermekek sajátos nevelési igényéből adódóan a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, speciális nevelési módszerek kerülnek alkalmazásra.

A mindennapi nevelő munkát speciális fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások egészítik ki. Az óvodapedagógusok, dajkák, gyógypedagógiai asszisztens nevelési, fejlesztési munkáját gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, pszichológus és terápiás szakemberek egészítik ki egy komplex nevelési, fejlesztési terv részeként.

Kiemelten törekszünk rá, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében, oktatásában fejlesztésében részt vevő pedagógusok és dajkák magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel, kompetenciákkal rendelkezzenek (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség).

A pedagógus elfogadó, türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító személyisége, a vidámság, a felszabadultság fontos a jó közérzet kialakulásához, megtartásához.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében, oktatásában, fejlesztésében különösen nagy hangsúlyt kap az egyéni fejlesztési, haladási tervek, az eltérő egyéni képességek, viselkedésformák figyelembe vétele, módszertanilag szakszerűen megalapozott technikák alkalmazása.

Az egyéni fejlesztési terv megvalósulásának és folyamatának dokumentuma az egyéni fejlesztési napló, amely naprakészen tartalmazza az elvégzett munkát és a tevékenységek összeállításának szakmai szempontjait, melyet gyógypedagógusunk vezet.

„A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.”

(1. melléklet a 32/2012-es EMMI rendelethez)

Nagy hangsúly kerül az egyéni teljesítmény értékelésére, figyelembe véve a gyermek meglévő képességeit, erőfeszítéseit. A gyakorlati munka során törekszünk a differenciálásra: a fejlesztés minden esetben a gyermekek egyéni szükségletei alapján kerül megvalósításra, egyéni, páros és kis csoportos foglalkozások alatt egyaránt. Ez biztosítja számukra az örömteli tanulást.

Célunk, hogy az SNI-s, BTM-es gyermekek is egyéni sajátosságaiknak, szükségleteiknek, képességeiknek megfelelően vehessenek részt az óvodai közösség életében az összefüggő óvodai programok során.

Célunk:

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek önmagához viszonyított fejlődésének biztosítása
- Az óvodai időszak végére teljesítményüknek az ép gyermekcsoport teljesítményének a megközelítése, elérése
- Iskolaérettség, integrált iskolai nevelés előkészítése, elérése
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.

Feladataink:

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltak alapján a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása
- az egyéni fejlesztési terv pontjainak, célkitűzéseinek a követése, megvalósítása
- az ismeretszátartás folyamatát gátló, gyengébben fejlett, diszharmonikus működést mutató részképességek megerősítése,
- az ismeretanyag hatékony beépüléséhez szükséges jártasságok, készségek kialakítása illetve megerősítése,
- A „mássággal” szembeni tolerancia és segítő szándék belsővé tétele
- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása.
- A speciális nevelési szükségletekhez, életkori sajátosságokhoz igazodó segítség adása annak érdekében, hogy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek az átlagos képességű gyermekekhez minél jobban közelítő személyiséggé váljanak.
- a motiváció növelése.
- bátorítás, biztatás,
- sikerek, eredmények kiemelése,
- dicséret, elfogadás, együttérzés,
- büntetés, megszegés mellőzése,
- bizalom légkörének megteremtése,
- önállóságra nevelés,
- differenciálás, egyéni bánásmód,
- biztonságot adó korlátok, keret adása
- szokatlan ingerek kizárása
- a gyermek fokozott ingerültségének, agitáltságának a kezelése, esetleges dühkitörések csillapítása

Tárgyi feltételek

A csoporton belül kialakításra került egy külön relaxációs szoba/nyugalom szoba, ahol lehetősége van a gyermeknek megfelelő felügyelet mellett az őt érő sok és/vagy zavaró ingerből kilépni, (csendben) megnyugodni, feszültségét, indulatait levezetni, majd a csoport tevékenységébe zökkenőmentesen visszatérni.

Személyi feltételek

Az SNI-s, BTM-es gyermekek nevelésénél különösen nagy hangsúlyt kap az óvodapedagógusok, dajkák más szakemberekkel való közös munkája: gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, egyéb terápiás szakemberek nyújtanak segítséget a gyermekek komplex, személyre szabott, differenciált fejlesztéséhez, neveléséhez.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Gyermekeként változó a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerétől.
- Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a befogadó közösségben.
- Biztonságérzet, önbizalom, környezethez való pozitív viszony kialakulása, melynek feltétele a pedagógusok, a társak és a szülők elfogadó, segítő magatartása
- A legfontosabb minden esetben az egyéni képességek, szükségletek figyelembe vétele, a gyermekek differenciált értékelése egyéni képességeik, fejlesztendő területeik alapján.

A szakértői vélemény javaslatainak intézményi szintű konzekvenciái

Óvodánkban több dokumentumban is rögzítjük, hogy a szakértői vélemény javaslatai milyen formában valósulnak meg. A szakértői vizsgálat során a bizottság pedagógiai véleményt kér a gyermekről. Ezek az ún. „szöveges értékelő lapok” a gyermek teljesítményének folyamatos monitorozására szolgálnak, amely dokumentumok egyben a szakértői javaslatok nyomán folyó rehabilitációs/rehabilitációs munka eredményességét is jelzik.

8.1.2.4. Tehetségigérek gondozása

A tehetség, kedvező adottságok halmozódása, amely kibontakozása esetén kiemelkedő, egyedi teljesítményeket eredményez. A tehetséges gyermek is sajátos nevelést igényel!

Kiemelten tehetség ígéretes gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Célunk:

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.
- A tehetségigérek elkallódásának megelőzése.

Feladataink:

- Sokoldalú cselekvési lehetőségekkel, differenciálással, pozitív értékeléssel, az aktivitás támogatásával az adottságok képességekké fejlesztése.
- Azon feltételek megteremtése (hely, idő, eszköz), mely az erős és gyengébb képességek komplex együttes nevelését teszik lehetővé.
- A szülők részvételének minél sokrétűbb biztosítása a fejlesztési folyamatban.
- Különös adottságokkal és képességekkel rendelkező tehetséges gyerekek számára további sikeres kibontakozás biztosítása minden területen /pl. célirányos iskolaválasztásra ösztönzés/

Óvodánkban „Hopplá” néptánc tehetség műhely működik.

Tehetségprogramunk kialakításánál figyelembe vettük óvodánk pedagógiai programját, kiemelt feladatainkat, óvodapedagógusaink szakképzettségét.

Évente 1-2 tehetségműhelyt indítunk a gyerekek adottságaitól, kreativitásától függően. A tehetséggondozó műhelyekben – előzetes felmérés alapján - 6-7 éves korú gyermekek részére biztosítjuk adottságaik fejlesztését. A műhelyek létszámát kb. 15 főben

határozzuk meg.

A foglalkozások októbertől május végéig tartanak, heti rendszerességgel, 30-45 percben. A műhelyfoglalkozásokat mindig ugyanazok a pedagógusok tartják, ugyanazon a helyszínen, ugyanazoknak a gyerekeknek. A tehetséggondozásról, a műhelymunkáról, az ott folyó játékos fejlesztésről a szülőket szülői értekezlet keretében tájékoztatjuk. A nevelési év végén bemutatjuk a szülőknél az elért eredményeinket.

A foglalkozások anyagát, időpontját, a résztvevő gyermekek névsorát, az előzetes felmérés eredményét a műhelynaplóban rögzítjük.

Az integrált nevelés személyi és tárgyi feltételei

A gyermekeket a Fenntartó által kialakított SNI-s körzetek alapján a Szakszolgálatok és a Szakértői Bizottságok véleményét figyelembe véve fogadjuk óvodánkban. Az integrációt a megfelelő feltételek és a szakmai kompetencia megszerzése után minden csoportban beindítottuk.

Ehhez szükséges tárgyi és személyi feltételek adóttak, de fontos ezek színvonalának folyamatos fejlesztése.

Az óvodapedagógusok ismereteinek bővítési lehetőségei:

- speciális szakmai könyvek, tanulmányok, folyóiratok, különböző publikációk tanulmányozása,
- látogatás másik integráló nevelési intézményben,
- rendszerezett és folyamatos továbbképzés (szakirányú szakon, tanfolyamon való részvétel) látogatása,
- rendszeres tájékozódás a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről.
- Önképzés és szervezett továbbképzések keretében az ismeretek gazdagítása. A tanultak tudatos beépítése saját pedagógiai gyakorlatába. tapasztalatok átadása.
- konzultáció más területek szakembereivel (orvos, pszichológus, gyógypedagógus, logopédus),
- módszertani börze, megbeszélések,
- Pedagógiai tevékenysége során új képességfejlesztő munkaformák, tapasztalatszerzési módok és visszacsatolási eljárások, IKT eszközök alkalmazása.
- különböző szakmai közösségek munkájába való bekapcsolódás.
- pályázatok figyelése, pályázatírás és innovációk megvalósítása

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében akkor válik munkánk eredményessé, ha számukra meg tudjuk teremteni a speciális fejlesztés lehetőségét és ezáltal az esélyegyenlőséget további fejlődésükhöz.

8.2. Gyermekevédelem

Gyermekek védelméről szóló törvények óvodai nevelésre vonatkozó fejezeteinek továbbá a helyi sajátosságok figyelembe vételével dolgoztuk ki az óvodai gyermekvédelmi feladatainkat.

A gyermek jogainak védelme minden dolgozónk joga és kötelessége.

A gyermekvédelmi munka, törvényi háttere:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. 04. 22-én kiadott (1997. Évi XXXI. tv.) és módosításai
- 2008. évi XXXI. tv. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2012. évi CXVIII. Törvény és módosításai

➤ 2017. évi XCV. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról

Célunk:

- Kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságban lévő gyermekek nevelése, képességeinek kibontakoztatása, a szülőkkel együttműködve.
- A veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet korai felismerése.
- A gyermek fejlődésbeli lemaradásának és beilleszkedési problémáinak időbeli felismerése,
- Az egészséges testi, lelki fejlődés elősegítése, a fejlődési hátrányok csökkentése, különösen az átlagostól eltérő, nehezebben szocializálódó gyermekeknél.

Feladataink:

- A másság elfogadása és elfogadtatása. A gyermek egyediségéből adódóan és másoktól való különbözőségétől fogva, a neki megfelelő, személyes bánásmód biztosítása
- A gyermek helyzetének, fejlettségének alapos ismerete, a fejlődés megfelelő dokumentálása.
- A gyermek fejlődését hátráltató okok feltárása.
- Óvodapedagógus-szülő jó kapcsolat fenntartása.
- Tapintatos segítségnyújtás, a magánélet tiszteletben tartásával, és titoktartással (fogadóóra keretében, családlátogatáskor).
- Problémák megértő, empatikus kezelése.
- Folyamatos prevenció.
- Kapcsolattartás és intézkedés a gyermek érdekében a Kispesti Szociális Szolgáltató Centrummal és a Pedagógiai Szakszolgálattal.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű ellátásának támogatása
- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelemmel összefüggő fontos tudnivalókról, aktualitásokról
- Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása (mozgás, játék, zene, dráma stb. felhasználása: környezettudatos magatartás alakítása pozitív minta alapján: differenciálás: kooperatív tanulási technikák: egyéni fejlesztés) a hátrányok csökkentésére.

Óvodánkban minden gyermeket megilletnek a gyermeki jogok. A gyermeket érintő döntéseinkben a gyermekek mindenekfelett álló érdekét vesszük figyelembe. A gyermeki jogok érvényesítéséhez együttműködünk a családdal.

A gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus feladata, mely magában foglalja a gyermekek testi és lelki egészségének védelmét, a gyermekek családi környezetének feltérképezését, fejlődésük dokumentálását, a szülőkkel való szoros együttműködést.

Gyermekeink eltérő szociokulturális környezetből érkeznek hozzánk. Alapvető feladatunknak tartjuk, hogy az egyes gyermekeknél meglévő hátrányokat lehetőségeinkhez mérten megszüntessük.

Az intézmény gyermekvédelmi munkájának irányítását az óvodavezető végzi, a gyermekvédelmi felelőssel együtt, aki szoros kapcsolatot tart fenn az óvodapedagógusokkal. A gyermekvédelmi felelős intézményi szinten feltérképezi a gyermekvédelmi eseteket, szükség esetén együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Családsegítő Szolgálattal, Pedagógiai Szakszolgálattal.

A veszélyeztetett gyermekek kiszűrésének szempontjai:

- A gyermek harmonikus személyiségfejlődését veszélyeztető családi környezet és életvitel

- Állandó anyagi nehézségek, melyek a gyermek gondozását, ellátását veszélyeztetik.
- Elhanyagoló nevelési, testi-lelki bántalmazás, brutalitás a családon belül.
- Egészségügyi ok, érzékszervi károsodás.

A megvalósítás módjai:

- családlátogatás, fogadóóra
- szülői értekezlet, előadások szervezése, a szülők képviselőinek értekezlete,
- nyílt nap,
- közös kirándulások, sportnapok rendezése,
- egyéni beszélgetések, tanácsadás,
- segítségnyújtás → értékközvetítés.

A gyermekvédelmi munkát segítő intézmények, szervezetek, szakemberek

- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat 19. Kerületi Tagintézménye
- Kispesti Szociális Szolgáltató Centrum
- Korai Fejlesztő Központ,
- Logopédus, pszichológus, gyógypedagógus
- Kerületi gyámhivatal, kormányhivatal
- Jegyző
- Szociális Iroda
- Az intézmény orvosa
- Védőnő
- ÁNTSZ

A gyermekvédelmi feladatok megvalósításáért felelős

- óvodapedagógusok,
- gyermekvédelmi felelős,
- óvodavezető helyettes,
- óvodavezető.

Intézményünk gyermekvédelmi megbízottja az óvoda vezetőjével és a csoportban dolgozó óvónőkkel együttműködve végzi éves terv szerint munkáját. A gyermekvédelmi terv a pedagógiai programhoz kapcsolódik.

Gyermekvédelmi veszélyeztető helyzetek pontos felismerése pszichológiai felkészültséget és nagy pedagógiai tapintatot, az esetek kezelése, megoldások keresése óriási körütekintést, empátiás készséget, a szülők iránt meggyőző és megértő magatartást kíván.

A gyermekvédelmi munka értékelése:

A gyermekvédelmi munkánk hatékonyságát félévenként rendszeresen felülvizsgáljuk, értékeljük. Megvalósítottuk-e célkitűzéseinket? Sikerült-e feladatainkat eredményesen megoldani? Vizsgálunk kell az esetleges eredménytelenség okát.

Az értékelés tapasztalatait fel kell használnunk az új terv készítésekor.

Felelős: gyermekvédelmi felelős

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az óvoda pedagógiai programját készítette: Az óvoda nevelőtestülete.

Dátum: 2019.02.18.

.....
Óvodavezető aláírása

Az óvodában működő szülői szervezet a helyi nevelési programban foglaltakkal kapcsolatosan - jogszabályban meghatározott jogaival élve - véleményt alkotott.

Dátum: 2019.02.18.

.....
Szülői szervezet elnökének aláírása

Az óvoda nevelőtestülete a módosított pedagógiai programot a 3/2019.(02.18) számú határozatával elfogadta.

Dátum: 2019.02.18.

.....
Nevelőtestület nevében

A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Az 20/2012.(VIII.31.) EMMI 2. sz. melléklet rendeletben meghatározott nevelési, oktatási intézmények kötelező minimum eszközök és felszerelések beszerzése és az elhasználódott eszközök pótlása folyamatosan történik.

A pedagógiai programunkhoz szükséges speciális felszerelések a következők:

- Kiemelten a kompetencia alapú neveléshez szükséges felszerelések.
- A kis létszámú csoport működéséhez, az oda felvételt nyert gyermekek ellátásához szükséges eszközök.
- SNI gyermekek ellátásához szükséges eszközök - berendezéssel és felszereléssel.

A beszerzések az alábbi alapelvek figyelembevételével történnek:

- A kötelező eszköz és felszerelés jegyzéknek való megfelelés.
- Az eszközök megfeleljenek a gyermek életkori sajátosságainak, és balesetmentes legyen.
- Minőségi védjeggyel ellátott termékeket vásárolunk.

Az ütemezett beszerzések mellett fontos feladatunk - környezetvédő óvodaként - udvarunk, játszóterünk, a zöld terület gondos ápolása.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

Az óvodai pedagógiai program érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján 2019. február 18-tól határozatlan ideig.

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai

- * A program beválását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat.
- * Törvénymódosítás.
- * A nevelőtestület 60%-os indítványa,
- * Hálózatbővítés, leépítés,
- * Szervezeti átalakítás,
- * Egyéb érdekegyeztető fórum módosító javaslata.

Milyen előírásokat szabunk a programmódosítás előterjesztésére?

- * Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének.
- * Írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületének.
- * Előterjesztést követő véleménykérés – döntés – módosítás elfogadása.

Nyilvánosság biztosítása:

A Pedagógiai Programot az intézményben lévő Ügyviteli és Iratkezelési Szabályzat szerint kezeljük. Hozzáférhető helyben olvasásra minden alkalmazott és érdeklődő számára a vezetői szobában elhelyezett példány, a gyermekcsoportokban elhelyezett példányokban és az óvoda honlapján.

A programmal kapcsolatos tájékoztatás kérhető az óvoda vezetőjétől bejelentés alapján.

Az óvodába elhelyezést nyert gyermekek számára az óvoda vezetője az első szülői értekezleten tájékoztatást nyújt a nevelési programban foglaltakról.

A program kivonatos tartalmáról évente megjelenő szórólapjainkon tájékoztatjuk az érdeklődőket.